

dwars

studentenblad
Universiteit Antwerpen

Nummer 43 - jaargang 7
December 2007
GRATIS

Bedelaar Louis vertelt

Poll ontmaskert de
UA-student

Wie wordt de nieuwe
rector?

dossier:

**Financieringsdecreet
Hoger Onderwijs**

** interview met Frank Vandenbroucke

* de pro's en contra's

Vlaams minister Frank Vandenbroucke over het hoger onderwijs

Editoriaal	3	Meten zonder lat
Colofon	3	
Dossier financiering hoger onderwijs	4	Het decreet doorgelicht
	6	Interview met minister Frank Vandenbroucke
	10	De pro's en contra's van het nieuwe decreet
Extra Cathedra	14	De vrije tijd van professoren
Onderwijs kort	15	Uit de pers geplukt
Iedereen beroemd	16	Bedelaar Louis en het waargebeurde verhaal
Cultuurtips	19	Waarheen in december?
De aankomst van de Sint	20	Centerfold
De nieuwe rector	22	

dwars 43

Er was eens een eekhoorn...	24	BreakFAST
Honderd procent poll	25	Wie is de UA-student?
Van Atatürk tot de Zwarte Zee	28	Interview met Erdal Balci
Cartoon	31	
SMS	31	Kleine onzin
Alle piraten surfen	32	Ik download, jij downloadt, wij downloaden
The Sad Man Behind Blue Eyes	34	Interview met Jonathan Coe
Puzzel	38	Win Cultuurcheques
Snor van de Maand	39	Met Pervez Musharraf
Met dank aan	40	De pedel

4 Dossier Financiering

Hoe humaan is Frank Vandenbroucke? *dwars* praat met de minister en zijn voor- en tegenstanders over de nieuwe financiering het hoger onderwijs.

28 Erdal Balci

Weg met opsommingen en droge theorie! Balci schrijft een toegankelijke geschiedenis van Turkije en wij gingen hem interviewen.

34 Jonathan Coe

Mannen begrijpt deze Britse auteur niet, vrouwen evenmin, en de toestand van de wereld stemt hem droevig: hoog tijd voor een verlichtend gesprek met *dwars*!

n houdt

Drukkerij Wilda ^{nv}

Bisschoppenhoflaan 216 • 2100 Deurne
 Tel.: 03 324 12 07 • Fax: 03 324 07 37
 E-mail: wilda@skynet.be
 www.wilda.be

Hét adres voor al uw drukwerk

Tijdschriften • Brochures
 Folders • Affiches
 Flyers • Boeken
 Handelsdrukwerk in kleine en grote oplages
 Snelle leveringstermijnen

Metten zonder lat

editoriaal

CISKA HOET, HOOFDREDACTEUR

In dit nummer van *dwars* staat de nieuwe financiering van het hoger onderwijs centraal. Zowel minister Frank Vandenbroucke (sp.a) als zijn voor- en tegenstanders worden aan het woord gelaten. Het decreet, dat in januari zal ingaan, heeft al heel wat stof doen opwaaien.

Vandenbroucke wil met zijn ambitieuze plan meer controle uitoefenen over het reilen en zeilen binnen het hoger onderwijs. Hoewel je soms bijna zou verwachten dat hij ook nog met een leerplan voor de universiteiten en hoge scholen op de proppen zal komen en er in zijn betoog geen woord wordt gerept over academische vrijheid, is er op zich uiteraard niks mis met kwaliteitseisen. Als je de uitwerking van zijn beleid onder de loep neemt, blijkt het echter heel wat contradicties te bevatten.

Zo is het frappant dat hij een sociaal beleid verwacht van de universiteiten, maar zich meteen ook neerlegt bij het feit dat de manier waarop hij dit gaat controleren eigenlijk niet is wat het moet zijn. Het belangrijkste criterium waarop hij zich baseert is namelijk de hoeveelheid beursstudenten aan een instelling. Nochtans is al lang aangetoond dat je een adequater beeld krijgt door te kijken naar factoren als het diploma van de moeder, de etniciteit en de samenstelling van een gezin. Dat zegt namelijk veel meer over de sociale achtergrond van een student dan louter het inkomen van de ouders. De

minister heeft hierover alleen geen betrouwbare gegevens en gebruikt dus wat voor handen is: een databank met beursstudenten.

Hetzelfde fenomeen doet zich voor wanneer hij moet uitmaken of een instelling uitmunt op vlak van onderzoek. Daarvoor baseert hij zich namelijk grotendeels op het aantal publicaties en citaties in hoogstaande internationale (A1) tijdschriften. Thomson Scientific, het bedrijf dat deze gegevens verzamelt, zegt zelf dat het niet geschikt is voor de humane wetenschappen en eigenlijk is het zelfs binnen de exacte wetenschappen voor bepaalde segmenten, zoals bijvoorbeeld Wiskunde, geen goed meetinstrument om uit te maken of een wetenschapper al dan niet goed bezig is. En toch moeten alle onderzoekers zich vanaf nu op die manier bewijzen. Vreemd? Tja, het ministerie heeft nu eenmaal enkel die informatie ter beschikking. De universitaire wereld mag altijd zelf met een lijst kwaliteitsvolle tijdschriften komen voor de humane wetenschappen. Dat zo iets heel wat voeten in de aarde heeft en jaren tijd zal vragen, daar valt cynisch genoeg niets aan te doen.

We zien met andere woorden hoe de minister op cruciale punten met de grove borstel te werk gaat en tegelijkertijd van de instellingen wel het uiterste verwacht. De kans is groot dat hij op deze manier noch zijn tweede democratiseringsgolf noch uitstekend onderwijs zal genereren. ■

Colofon

dwars is het studentenblad van de Universiteit Antwerpen, gemaakt voor en door haar studenten. *dwars* verschijnt maandelijks tijdens het academiejaar en wordt gratis verdeeld op de UA-campussen Drie Eiken, Groenenborger, Middelheim en Stad. Oplage 3.500 exemplaren V.U.: Ciska Hoet, Paardenmarkt 91, bus 1, B-2000 Antwerpen

Hoofdredacteur: Ciska Hoet **Adjunct-hoofdredacteur:** Astrid De Wit **Redactiesecretaris:** Jonas Vincken

Eindredactie: Kirsten Cornelissen, Folker Debusscher (verantwoordelijke), Jef Leyssens, Kim Overlaet **Redactie:** Vito Adriaensens, Stijn Cools, Wim Coreynen, Charis De Craene, Yannick Dekeukelaere, Maureen Deurinck, Ward Joppen, Raïssa Mvuyekure, Dimitri Sakelaropolus, Sarah Schrauwen, Sabeth Snijders, Lies Van Grieken

Fotografie: Samuel De Wilde, Jef Leyssens, Jonas Vincken (verantwoordelijke) **Cartoon:** Dimitri Sakelaropolus

Puzzelredactie: Raf Bocklandt **Vormgeving:** Folker Debusscher, Ciska Hoet, Ward Joppen (verantwoordelijke), Jef Leyssens, Sarah Schrauwen, Jonas Vincken, Tom Vingerhoets **Drukkerij:** Wilda nv, Deurne. **Werkte mee aan dit nummer:** Marianne Hommersom

E-mail: dwars@ua.ac.be • Website: www.dwars.ua.ac.be

Redactielokaal en correspondentieadres: *dwars* - studentenblad UA, Paardenmarkt 91, kot 1, B-2000 Antwerpen

Vragen, opmerkingen en suggesties zijn van harte welkom, alsook lezersbrieven. Anonieme brieven komen echter niet in aanmerking. De redactie behoudt het recht om ingezonden stukken in te korten of niet te plaatsen.

Rekenen, tellen en presteren

Het financieringsdecreet doorgelicht

TEKST: CISKA HOET, FOTO: UA

Op 1 januari 2008 is het zover: het nieuwe financieringsdecreet, dat deze maand door het parlement goedgekeurd zal worden, gaat dan van kracht. Het plan van Vlaams minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke (sp.a) is ambitieus. Niet alleen wil hij dat de kwaliteit van het onderwijs naar omhoog gaat, hij wil ook een tweede democratisering golf: er moeten meer studenten uit kansengroepen in-, door- en uitstromen. Op die eisen is er weinig aan te merken. De manier waarop hij zijn doel wil bereiken is echter omstreden. Maar voor we daarop ingaan, lijkt het ons goed om het decreet eerst wat toe te lichten.

GELD VERDELEN

In het oude systeem werden de instellingen steevast gefinancierd op basis van studentenaantallen. Het nieuwe model is echter sterk resultaatgericht: de instellingen worden gesubsidiëerd op basis van behaalde studiepunten en diploma's en er wordt ook gekeken naar wat het onderzoek oplevert. Het gaat dan ook grotendeels om outputfinanciering. Enkel voor de eerste 60 creditpunten wordt er op basis van input gefinancierd, daarna krijgt de instelling pas geld als er resultaten worden geboekt.

In het nieuwe financieringsmodel wordt het geld verdeel onder drie luiken: een basisluik voor elke instelling, een onderzoeksluik en een onderwijsluik. Het onderzoeks- en onderwijsluik hebben op hun beurt elk een vast

gedeelte - een 'sokkel' - en een variabel deel. Het onderwijs telt voor 55% van de inkomsten, het onderzoek krijgt 45%.

Bij het variabele onderwijsluik tellen onder andere de OBE's mee. Dit zijn de onderwijsbelastingseenheden. Ze zijn het product van het aantal studenten met een factor volgens de studiekost per studierichting. Een student uit de exacte wetenschappen is op die manier twee tot drie keer meer waard dan iemand die een humane wetenschap studeert en een student Geneeskunde telt zelfs voor iets meer dan vier, hij is het meeste waard.

Het onderzoeksluik is onder andere gebaseerd op het aantal master- en doctoraatsdiploma's maar ook het aantal publicaties in A1-tijdschriften (internationaal gerenommeerde tijdschriften opgenomen in de ranking van

Thomson Scientific) en het aantal keren dat een onderzoeker door collega's in dergelijke tijdschriften geciteerd wordt, telt mee.

BEHAVIORISME VOOR BEGINNERS

Eigenlijk is alles gebaseerd op een eenvoudig psychologisch principe: goed gedrag (hier is dat bijvoorbeeld veel diploma's en veel publicaties) wordt beloond met geld, slecht gedrag wordt bestraft door de fondsen terug te schroeven. Het mag duidelijk zijn dat Vandenbroucke meer controle wil over het doen en laten van de instellingen, hij wil dat ze verantwoording afleggen voor hun daden.

financiering

Dit principe zet zich door in de verdere uitwerking van het decreet. De minister wil bijvoorbeeld dat de studieduur binnen de perken blijft: het bissen en trissen van vakken moet zoveel mogelijk worden tegengegaan, vandaar ook de outputfinanciering. Bachelor-na-bachelor en master-na-master opleidingen zijn bovendien geen prioriteit. Banaba's bekostigt hij nog voor de helft, manama's niet meer. In het nieuwe model is er bij uitzondering plaats voor een aanvullende opleiding als ze zeer kwalitatief, wetenschappelijk hoogstaand en arbeidsrelevant is. Opleidingen die niet gesubsidieerd zijn kosten tot 5600 euro en in speciale omstandigheden (met name als er sprake is van internationale gerichtheid, bijzondere kosten of samenwerking met de bedrijfswereld) kunnen instellingen zelfs tot 25.000 euro vragen. Van beurzen is hier uiteraard geen sprake meer.

Om de verantwoordelijkheid voor het vlot doorstromen niet enkel bij de instellingen maar ook bij de student zelf te leggen, voert de minister daarnaast ook het leerkrediet in. Het gaat om een soort van studierantsoen: een rugzakje van 140 studiepunten. Als je vakken opneemt, gaan de studiepunten eraf, als je er vervolgens een creditbewijs voor haalt, wordt je krediet opnieuw aangevuld. Als je echter door omstandigheden op nul

belandt, dan krijgt de instelling geen geld meer. Een instelling kan dan ook weigeren om je in te schrijven. Als ze je toch willen inschrijven, dan betaalt je het dubbele studiegeld.

Om zijn tweede democratiseringsgolf te bewerkstelligen, wil Vandenbroucke instellingen met een procentueel groot aandeel studenten uit zwakke groepen bevoordelen. Dit doet hij door beursstudenten tot anderhalf keer meer te financieren. Ook studenten die een Vlaams Fonds-nummer hebben (dit zijn mensen met een eerder ernstige handicap) en werkstudenten wil hij zo stimuleren om een hoger diploma te halen. De minister introduceert daarnaast nog een 'aanmoedigingsfonds'. Hij verdeelt het budget over de 28 instellingen als extraatje om ze te stimuleren meer studenten uit achtergestelde milieus aan te trekken.

KRITIEK

Daarmee zijn de grote krachtlijnen van het decreet kort uiteengezet. Iedereen is het erover eens dat er dringend nood was aan een nieuw financieringsplan en dat de doelstellingen van de minister nobel zijn. Concreet is er

echter vanuit verschillende hoeken scherpe kritiek te horen over de manier waarop hij zijn doel wil bereiken.

Het is zelfs bijzonder moeilijk om echte fans van het decreet te vinden. VVS, de Vlaamse Vereniging van Studenten is er niet over te spreken en ook de vakbonden protesteren luid. Zowel de liberale als de christelijke vakbond zijn ronduit tegen en hoewel de socialistische vakbond wel akkoord gaat, doet ze dit eerder uit pragmatische overwegingen dan uit enthousiasme en bovendien hebben ze een hele reeks op- en aanmerkingen. Ook vanuit de academische wereld zelf klinkt er gemor. Er zou sprake zijn van een Mattheüsdecreet waarbij rijke faculteiten rijker en de minderbedeelden armer worden. De humane wetenschappen komen er met een andere publicatie- en onderzoekscultuur bekaaid af en ook het hoger kunstonderwijs en de hogescholen, die al structureel ondergefinancierd waren, zien hun middelen alles behalve stijgen.

In wat volgt zullen we de minister zelf laten reageren op de veelgehoorde kritieken op zijn model en laten we ook enkele criticasters en voorstanders van het decreet aan het woord.

De manager van het hoger onderwijs

Interview met minister Frank Vandenbroucke

TEKST: CISKA HOET, FOTO'S: JEF LEYSSSENS (PAG. 9) & JONAS VINCKEN (P. 6 EN 7)

Outputfinanciering, leerkrediet, een tweede democratiseringsgolf, uitstekend onderwijs én excellent onderzoek: het nieuwe financieringsdecreet staat niet alleen vol nieuwe termen, eisen en verwachtingen, het roept ook heel wat vragen op. *dwars* ging zijn licht opsteken bij de auteur ervan: Vlaams minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke (sp.a).

FRANK VANDENBROUCKE Voor ik op je vragen antwoord, wil ik eerst nog zeggen dat de nieuwe financiering van het leerplicht- en het hoger onderwijs nog maar de eerste proef is van wat ik een *tienkamp* voor gelijke onderwijskansen noem.

De negen andere punten hebben betrekking op studiekeuze, op taal, op het hoger beroepsonderwijs als tussenschakel met het hoger onderwijs enzovoort. Die verdeling van de centen is dus maar een

randvoorwaarde. We moeten op elke sport van de onderwijsladder inspanningen doen.

CONTROLLEREN IN PLAATS VAN BOEKHOUDEN

Over naar het financieringsdecreet. U wil een nieuw model toepassen dat via outputfinanciering voor een groot deel op resultaten gebaseerd is. U hebt veel kritiek gekregen op dit plan maar toch blijft u er een grote voorstander van. Waarom?

VANDENBROUCKE Ik vind dat je een financieringsmodel moet gebruiken voor een maatschappelijke opdracht. Ik wil niet alleen dat er meer studenten binnenkomen op de universiteit, ik wil ook dat ze slagen. Het is trouwens een genuanceerd voorstel. We blijven werken met een inputfinanciering van de eerste zestig studiepunten. Ik wil niet dat universiteiten gestraft worden voor het aantrekken van studenten uit kansengroepen doordat we vanaf de eerste dag onverbiddelijk zouden werken met resultaatfinanciering. Maar, ik ga ervan uit dat een unief zorgt dat een student op tempo is als hij die eerste zestig studiepunten heeft verworven. Vanaf dan schakelen we over op resultaatsfinanciering.

Ik ben niet tevreden met zomaar de boekhouder te

zijn van de instellingen. Ze zijn daar een beetje door verrast geweest. Ze dachten dat ik een onderwijsminister was zoals anderen en dat ik dus vooral bezig zou zijn met het verdelen van geld tussen de instellingen en te zorgen dat er zo weinig mogelijk gemor en protest is.

U gebruikt de subsidies dus om controle uit te oefenen op de instellingen. Een averechts effect kan zijn dat het niveau van de opleidingen zal zakken: de verleiding wordt erg groot om veel meer studenten te laten slagen en zo geldgebrek uit de weg te gaan.

VANDENBROUCKE Daarvoor zijn er belangrijke tegenkrachten. We hebben een visitatie- en accreditatiestelsel dat we samen met Nederland toepassen.

Zo'n doorlichting gebeurt maar om de acht jaar en bovendien is de kans erg klein dat een faculteit daadwerkelijk haar accreditatie verliest.

VANDENBROUCKE Toch ga ik ervan uit dat ze een stevige druk bieden. Ze controleren onder meer de kwaliteit van het examensysteem. Bovendien weet iedereen dat een instelling er geen goed aan doet haar reputatie te grabbel te gooien. Ik denk dat de kans klein is dat dit zal gebeuren. Verder denk ik niet dat je als instelling veel moet buizen om te bewijzen dat je lat hoog ligt. De kwaliteit van je lesgeven, van je cursus, van heel je onderwijsproces kan je niet afmeten aan de vraag hoeveel studenten je buist. Met goede begeleiding en ondersteuning hoeven er niet veel studenten te buizen. Universiteiten met een erg laag slaagcijfer zijn niet per se kwalitatief hoogstaand.

UIT DE BOOT

U wil dat zwakkere groepen beter doormoeten naar (en uit) het hoger onderwijs. Nochtans hebben zij net meer begeleiding nodig. Ze hebben nood aan meer geld dan enkel gedurende die eerste zestig creditpunten met inputfinanciering. Het aanmoedigingsfonds dat met veel tromgeroffel werd aangekondigd blijkt wel erg klein uit te vallen.

VANDENBROUCKE Dat is echt een misverstand in de discussie. Dat fonds is een heel kleine extra, het is niet de essentie. We geven het om - bovenop het basismechanisme - de instellingen aan te zetten zelf creatief bezig te zijn met nieuwe methoden om in hun onderwijsproces meer gelijke kansen te brengen.

Maar dat is dus niet de basis, de aanmoediging van gelijke kansen en een sociaal rekruteringsbeleid zit in het feit dat we voor beursstudenten, studenten met een handicap en werkstudenten tot anderhalve keer meer middelen geven. Als iemand uit een gezin met bescheiden middelen zich inschrijft in een instelling, dan krijgt men daar bijna anderhalf keer meer geld voor dan voor een andere student. Instellingen die meer beursstudenten hebben dan de rest, krijgen dus een pak meer geld.

In het hart van dat model zit met andere woorden een heel sterke prikkel: tot vijftig procent meer financiering voor een student die uit een gezin met een bescheiden inkomen komt. Ik vind dat heel

essentieel: statistisch gesproken weten we namelijk dat het inkomen van mensen samenhangt met hun opleidingsniveau. Daar zijn natuurlijk uitzonderingen op maar meestal verdienen mensen met een hoog diploma meer dan lager opgeleiden. Als je weet dat iemand met een beurs een universitair diploma heeft behaald, dan weet je eigenlijk dat je echt bezig bent met het organiseren van opwaartse mobiliteit in de samenleving. Dat belonen we dus heel sterk.

Nochtans lezen we in uw decreet een erg enge definitie van die 'kwetsbare' groep. Het gaat om beursstudenten, studenten met een Vlaams Fondsnummer en werkstudenten. Onderzoek heeft uitgewezen dat het diploma van de moeder een veel beter criterium is om te voorspellen of iemand extra subsidiëring verdient.

VANDENBROUCKE Dat is misschien iets voor de toekomst, we hebben geen goede databank. We werken met verklaringen op eer en dat lijkt me in het hoger onderwijs heel riskant en weinig betrouwbaar. In het leerplichtonderwijs doen we dat wel, daar is er meer contact met het gezin, is er meer controle en is bedrog veel moeilijker. Het voordeel van de beursindicator is dat die gewoon uit onze eigen databanken komt. We moeten er aan niemand iets voor vragen.

Daardoor vallen er wel nog heel wat mensen uit de boot.

VANDENBROUCKE Statistisch gesproken weet je dat een instelling die veel meer beursstudenten heeft dan andere, een socialer profiel heeft. Je weet ook dat de kans groot is dat ▶

- ▶ de ouders van beursstudenten zelf geen universitair diploma hebben aangezien universitaires meer verdienen.

HET EINDE VAN DE EEUWIGE STUDENT

Iets anders dat opvalt in uw decreet is het invoeren van een leerkrediet. Daarmee legt u een deel van de verantwoordelijkheid voor het al dan niet slagen bij de student zelf.

VANDENBROUCKE Ja, maar het is echt geen hardvochtig systeem: het rugzakje is groot genoeg. Je komt niet snel op nul. Je krijgt een rugzakje met 140 studiepunten, de eerste 60 waarvoor je slaagt, krijg je dubbel terug. Het jaar nadien heb je dus 200 punten als je over de hele lijn geslaagd bent. Voor minder goede studenten hoeft het ook geen groot probleem te zijn. Stel dat je maar voor 20 punten slaagt, dan ben je 60 punten kwijt en krijg je er 40 terug. Je gaat dus van 140 naar 120. Als je dan het jaar daarop hetzelfde doet, dan ga je naar 100. Zo iemand kan dus makkelijk ergens anders proberen.

Maar als je geen examens aflegt, ben je wel alles kwijt.

VANDENBROUCKE Ja, maar dát willen we dus net niet. In Antwerpen doet men daar trouwens hard zijn best voor (*de minister doelt op het trampolineproject dat studenten de kans wil geven om in het eerste jaar van richting te veranderen, nvdr.*). Ik wil dat de universiteiten en hogescholen in de loop van het academiejaar al vaststellen dat het helemaal op niks gaat uitlopen. Men moet aan studenten tijdig zeggen dat

het fout zit en dat ze beter iets anders beginnen. Een instelling is wel bezig met geld van de samenleving, hé. Het leerkrediet is een zacht systeem, het dient als signaal dat het niet vrijblijvend is wat je doet. Zelfs als je de eerste keer niks doet, heb je nog 80 studiepunten en mag je nog eens proberen.

U wil niet dat mensen de eeuwige student uithangen maar dankzij het leerkrediet zullen studenten net aangemoedigd worden om minder hooi op hun vork te nemen. Dankzij de flexibilisering is dat heel goed mogelijk.

VANDENBROUCKE Dat is inderdaad een risico. Ik vind flexibiliteit een wat dubbel gegeven dat ik heb aangetroffen toen ik hier begon als minister. Het biedt kansen, met name om zelf creatief te zijn, maar ook

Ik ben niet tevreden met zomaar de boekhouder te zijn van de instellingen.

voor mensen die het op een bepaald ogenblik wat moeilijker hebben of voor werkstudenten. Het houdt echter ook het risico in van systematische studievertraging. Ik ben dus een nuchtere minnaar van die flexibiliteit. De kans bestaat dat mensen hun weg er eerder mee verliezen dan dat ze hem vinden.

GEEN TIJD VOOR EEN SYLLABUS

Het is opvallend dat u veel geld wil besteden aan onderzoek. 55 procent van het budget gaat naar

onderwijs, 45 procent naar onderzoek. Waarom vindt u dat zo belangrijk?

VANDENBROUCKE Onze academici moeten mee aan de top staan van internationaal wetenschappelijk onderzoek. Ik wil absoluut vermijden dat rijke ouders moeten vaststellen dat hier geen toonaangevend wetenschappelijk onderzoek gebeurt en dan voor hun kinderen een opleiding in het buitenland bekostigen om zo hun carrièrekansen te verhogen. Dat zou toch schandalig zijn?

Dit is de enige manier om een tweede democratiseringsgolf te bewerkstelligen. Ik vind het essentieel dat onze universiteiten door de financiering verplicht worden mee aan de spits te staan van het onder-

zoek en ik wil ook dat ze zich internationaal meten. Dat is onder meer in Antwerpen erg controversieel. Ik denk ten onrechte.

Maar als je het logisch bekijkt, volgt uit dit model toch net dat professoren minder tijd zullen krijgen voor onderwijs? Waarom zouden ze bijvoorbeeld nog tijd besteden aan een goede syllabus of aan het opvolgen van hun studenten?

VANDENBROUCKE Dat overtuigt mij niet bijzonder. De beste proffen die ik heb gehad waren ook degenen

die internationaal aan de top stonden en ik studeerde geen exacte wetenschap (*de minister studeerde Economie in Leuven en Cambridge en doctoreerde in Oxford, nvdr.*). De meest stimulerende, boeiende proffen die het ook onderwijskundig goed brachten, waren net diegenen die toponderzoekers waren. Het is niet omdat je veel publiceert dat je niet goed les geeft. Daarnaast is het een verantwoordelijkheid van de instellingen om ervoor te zorgen dat goed onderwijs met toponderzoek gecombineerd wordt.

Het gaat trouwens niet enkel om publicaties. In de verdeelsleutel voor onderzoek zitten bijvoorbeeld ook nog onderwijscomponenten: het aantal academische bachelor- en masterdiploma's en het aantal doctoraten. In de sleutel die we gebruiken wegen de publicaties en citaties (*daarbij wordt er geteld hoe vaak een onderzoeker wordt aangehaald in de publicaties van collega's, nvdr.*) voor dertig procent. Kijk, ik vind publiceren essentieel. Als je iets briljants schrijft maar het in de schuif legt, dan ben je geen wetenschapper. Wetenschap veronderstelt tegenspraak, het veronderstelt dat je je hypothesen voorlegt aan vakgenoten. Wij willen meten hoeveel impact een instelling heeft op relevante fora, en daarvoor gebruiken we die cijfers.

PROVINCIALISTISCH ANTWERPEN

Dat klinkt goed, alleen blijkt uw meetinstrument ontoereikend. Nederlandstalige publicaties tellen bijvoorbeeld niet mee omdat ze nooit in die hoogstaande tijdschriften gepubliceerd worden, laat staan geciteerd worden. Ook mono-

"Gelijke kansen zijn gelijke kansen op uitstekend onderwijs, niet op provincialisme."

grafieën, meer vulgariserende essays voor een breed publiek en recensies worden in uw model geïntegreerd.

VANDEBROUCKE Dat is de kritiek van Jaspers, Willockx en Mortelmans (*drie jonge humane wetenschappers van de UA die in het vervolg van dit artikel aan het woord komen, nvdv.*). Ik ben blij met hun reactie, het is zeker een interessant debat. Het klopt dat je anders moet tellen voor de humane dan voor de exacte wetenschappen. Je mag wat mij betreft zeker een aantal correcties aanbrenge om een te grote dominantie van de Angelsaksische wereld tegen te gaan. Je mag ook rekening houden met boekpublicaties in eigen land en met regionale tijdschriften, daar heb ik allemaal geen probleem mee. Alleen is dat het huiswerk en de verantwoordelijkheid van de universitaire gemeenschap zelf. Als men mij een voorstel doet waarin recht wordt gedaan aan de eigenheid van de humane wetenschappen, dan ga ik daarmee akkoord. Ik vind wel dat ze moeten leren om ook mee te gaan in een culturomslag die wil dat je je prestaties ook meet in internationale publicatiesystemen.

Het is dus de verantwoordelijkheid van de universiteit zelf.

VANDEBROUCKE Ik verdeel het geld tussen en niet binnen de universiteiten. Ik moet dat doen met de kennis en de feiten die ik hier heb. Maar als ik een verantwoordelijke was in de universiteit, dan zou ik het model Vandebroucke

niet zomaar toepassen. Ik zou mensen die bijzonder innovatief zijn of maatschappelijk geëngageerd werk doen maar meer tijd nemen voor hun publicaties niet bestraffen. Ik zou ook beseffen dat de publicatiecultuur anders is bij Wiskunde dan bijvoorbeeld bij Fysica.

Laat ik een voorbeeld geven: ik kan me goed inbeelden dat er bij Geneeskunde onderzoekers zijn die veel deelnemen aan grootschalige onderzoeken en dus goed scoren wat betreft publicaties en citaties. Toch zijn zij misschien niet de meest creatieve onderzoekers in het team waarover de faculteit beschikt. Wel, daar kan je perfect rekening mee houden als je in de faculteit de middelen verdeelt. Alleen kan ik als minister onmogelijk weten wie er nu echt creatief is.

Ik ga er dus van uit dat de sleutel die we gebruiken de best mogelijke benadering is van een maatstaf voor de bekwaamheid van instellingen om internationaal gewaardeerd onderzoek te doen. Hoe je het geld vervolgens binnen de instellingen verdeelt, dat is een ander verhaal. Het is aan de universiteiten zelf om binnen hun eigen instelling een specifieke verdeelsleutel toe te passen.

Die universiteiten zullen wel vaststellen dat bepaalde onderzoeksvormen hen veel meer opbrengen dan andere. De kans is toch zeer groot dat ze voor hun intern allocatiemodel uw methode grotendeels zullen overnemen?

VANDEBROUCKE Natuurlijk willen we het gedrag van de instellingen beïnvloeden maar het is geen simplistisch één op één verband. Ik verdeel geld van de samenleving tussen de instellingen op basis van objectieve gegevens die ik op dit Brusselse niveau bij elkaar kan leggen en die niet vatbaar zijn voor voortdurende controverse. Binnen de instellingen ligt dat anders. Beeld je in dat ik hier moest beslissen wie er het meeste maatschappelijk geëngageerd is en op die basis geld moest verdelen. Dat leidt tot eindeloze debatten.

Als het over de humane wetenschappen gaat, zegt de liberale vakbond zelfs dat u hen in een bedelaarspositie plaatst. Ze zullen voortdurend om geld moeten vragen bij exacte wetenschappen.

VANDEBROUCKE De rol van de vakbond is ook wel een beetje dat ze harde oppositie moeten spelen. Ik denk dat ik die kritiek ernstig heb genomen en dat ik een genuanceerd antwoord heb gegeven. Nogmaals, ik heb geen problemen met herwegen en het aanbrenge van correcties. De bal ligt nu echter bij de universiteiten zelf. Ik maak die sleutel niet. Ik vind alleen dat onze instellingen een internationale ambitie moeten hebben, ook in Antwerpen. Gelijke kansen zijn gelijke kansen op uitstekend onderwijs, niet op provincialisme. Wat dat betreft houd ik voet bij stuk.

www.vandebroucke.com

Bandwerkers of bedelaars

Pro's en contra's van het nieuwe financieringsdecreet

TEKST: STIJN COOLS & KIRSTEN CORNELISSEN, FOTO'S: UA (p.12) & JONAS VINCKEN

Geld dat naar instellingen gaat moet renderen volgens minister Vandenbroucke. De outputfinanciering en de kwaliteitsmaten die het beleid daarvoor hanteert, worden echter vaak - en vooral in de humane wetenschappen - met argusogen bekeken. VVS (Vlaamse Vereniging van Studenten) wijst bovendien op het "asociale karakter van het model en het risico op kwaliteitsvermindering van het onderwijs."

Inhumane financiering?

De humane wetenschappen

Jesse Mortelmans en Dietlinde Willockx, twee geesteswetenschappers van de Universiteit Antwerpen, drukten hun bezorgdheid over het nieuwe financieringsdecreet voor het Hoger Onderwijs al diverse malen uit. Samen met hun collega Jürgen Jaspers schreven ze een open brief en startten ze met enkele collega's, het VSOA (de liberale onderwijsvakbond) en VVS, een petitie om een hoorzitting aan te vragen in het Vlaams Parlement. Ook Rogier De Langhe, filosoof aan de UGent, liet het niet bij morren en gaf een aanzet tot een alternatief financieringsmodel in de humane wetenschappen. Hoewel het protest tegen het wetsvoorstel vaak wordt afgedaan als een Antwerpse strijd – onze universiteit heeft immers een lange traditie en groter aanbod in humane, eerder dan exacte wetenschappen – is de resultaatsgebon-

den financiering volgens onze drie ondervraagde wetenschappers nefast voor elk onderzoek dat tijd vergt en innovatief wil zijn.

PUBLISH OR PERISH

Geesteswetenschappers worstelen wel in het bijzonder met het model, om verschillende redenen. Allereerst kennen zij geen traditie van onderzoeksgroepen, waardoor ze vaak alleen werken en trager publiceren.

Moet er dan helemaal niet geteld worden?

JESSE MORTELMANS *Wij zijn niet bang voor een evaluatie van ons onderzoek, maar wel voor de manier waarop die zal gebeuren. De focus op véél publicaties in A1-tijdschriften creëert bandwerk en genereert armoede in het veld zelf. Geen academicus zal nog willen publiceren in algemene tijdschriften*

Jesse Mortelmans (l.) en Dietlinde Willockx
"De resultaatsgebonden financiering is nefast voor onderzoek dat tijd vergt en innovatief wil zijn."

voor een breder publiek, want die behoren niet tot de tijdschriften. Zogezegd moet je onderzoek maatschappelijk betrokken zijn, maar in de praktijk verlies je elke voeling met het concrete veld.

De wetenschappers wijzen ook op het risico dat onderzoek tot eenheidsworst verwordt. "Publiceren in A1-tijdschriften veronderstelt een bepaald soort onderzoek dat vooral inspeelt op actuele debatten die wereldwijd gevoerd worden. Dat gaat ongetwijfeld ten koste van de diversiteit. Je krijgt immers louter variaties op hetzelfde thema, met weinig ruimte voor alternatieve thema's," aldus Rogier De Langhe. Volgens hem dreigen we zo te evolueren naar een systeem waar iedereen mooi in de pas loopt, waar steriele wetenschappen de boventoon

voeren. Het model negeert daarmee de essentie van de humane wetenschappen, namelijk haar pluralistisch karakter.

"We richten ons nu wel op het financieringsdecreet," verduidelijkt De Langhe, "maar dat is een symptoom van een bredere (management)tendens in de richting van almaar grotere controle, waarin steeds meer middelen worden vrijgemaakt om te verifiëren of mensen effectief werken. Deze sfeer van wantrouwen is nefast voor de idealen van vrij onderzoek."

PLEINVREES?

De Angelsaksische origine van de A1-tijdschriften kan ertoe leiden dat bepaalde soorten onderzoek niet meer aan bod komen. En een artikel over bij-

voorbeeld Vlaams beleid moet in het Engels verschijnen. "Een geschifte situatie," meent De Langhe, die vreest dat de visie van continentale geesteswetenschappers minder snel zijn weg zal vinden naar het maatschappelijk debat.

Minister Vandenbroucke verwijt de humane wetenschappers "provincialisme".

WILLOCKX Volgens de minister staat internationalisering voor kwaliteit. Als ik op een buitenlands congres wil spreken over Guido Gezelle moet ik eerst een heleboel zaken introduceren en toelichten vooraleer ik iets vernieuwends kan zeggen. Dan is het nog de vraag of de toehoorders de relevantie ervan kunnen schatten. Natuurlijk zijn er algemene, onderliggende beschouwingen die je kan voorleggen maar die komen pas voort uit vele jaren onderzoek. Dergelijke langdurige processen scoren echter niet in dit model.

Als de humane wetenschappen de lijst met toptijdschriften bekritisieren, moeten ze zelf maar een alternatief voorstellen, zo oppert de minister. Een dergelijke onderneming stuit op heel wat praktische bezwaren: het is moeilijk om voor zo'n heterogeen veld als dat van de humane wetenschappen één lijst op te stellen. Het orgaan dat zo'n index zou moeten ontwikkelen is de VLIR (Vlaamse Inter-

universitaire Raad), maar die bestaat uit vertegenwoordigers van universiteiten en niet van de verschillende wetenschapsdomeinen, zodat andere belangen voor gaan. De European Science Foundation heeft eveneens een lijst gemaakt die pas wanneer ze is afgewerkt ter consultatie voorligt bij de onderzoekers. Bij het tot stand komen werden de vele subvelden niet betrokken.

BEDELAARS

Op de onderfinanciering van de humane wetenschappen reageert Vandenbroucke dat het aan de universiteit zelf is om het zwaartepunt van de financiering te bepalen.

MORTELMANS Een kromme redenering. Wij begrijpen niet waarom hij zelf een verdeelsleutel hanteert en vervolgens van de universiteiten verwacht dat ze een logica toepassen die niet strookt met zijn criteria. Tot nog toe konden de humane wetenschappen rekenen op de solidariteit van meer begunstigde faculteiten, maar wij kunnen natuurlijk niet blijven bedelen.

Op onderwijsvlak is er een ongelijke studentenweging. Voor een student Geneeskunde krijgt een universiteit vier keer zoveel als voor een Letterenstudent. Dat verschil wordt wel erg groot, menen Jesse Mortelmans en Dietlinde Wil-

lockx. De omkadering van hun faculteit wordt voortdurend ingeperkt, terwijl het beleid hamert op begeleiding van zwakkere groepen en de instroom in Taal- en Letterkunde steeds groter wordt. Het tekort aan personeel heeft, naast minder begeleiding, nog consequenties voor studenten: ze zullen in grotere groepen les krijgen en van goedkopere werkrachten, zoals praktijkassistenten zonder doctorstitel. "Hierdoor zal het principe van het universitair onderwijs, namelijk dat het gestoeld moet zijn op onderzoek, gedeeltelijk uitgehold worden," meent Mortelmans, die zich dan ook afvraagt wat het nut is van een doctorstitel als zelfs de universiteit het niet meer nodig vindt dat haar onderwijzend personeel een doctoraat heeft.

Rogier De Langhe

We dreigen te evolueren naar een systeem waar iedereen mooi in de pas loopt, waar steriele wetenschappen de boventoon voeren.

Jan Paredaens (l.)

Frans van Meir (r.): "Ik ben ervan overtuigd dat de Universiteit Antwerpen alleen maar kan groeien."

Alleen kommer en kwel?

De visie van de exacte wetenschappen

Uiteraard is het nieuwe financieringsdecreet niet in één haal neer te sabelen. Dr. Jan Paredaens, decaan van de faculteit Wetenschappen aan de UA, beschouwt het financieringsmodel van Vandenbroucke als een positieve stimulans voor de onderzoekstaken aan zijn faculteit. Onderzoeksgroepen die minder presteren worden zo objectief doorgelicht en aangezet beter te presteren. Goede onderzoekers worden dan weer beloond voor hun werk. Daarenboven rekent Paredaens door het nieuwe decreet op een extra financiële impuls voor zijn faculteit. De stap naar internationalisering die Vandenbroucke met deze financiering tracht te zetten, juicht hij toe. Hij waarschuwt er wel voor niet te verwachten dat Antwerpen onmiddellijk een belangrijke internationale rol zal spelen.

Paredaens is echter geen onverdeeld voorstander van een outputfinanciering die grotendeels gebaseerd is op het aantal uitstromende studenten. De faculteit Weten-

schappen kan niet rekenen op grote studentenaantallen, en hij vreest dan ook dat een dergelijke financiering niet in het voordeel van zijn faculteit zal spelen. Zijn collega dr. Frans Van Meir, decaan van de faculteit Farmaceutische, Biomedische en Diergeneeskundige Wetenschappen, merkt ook op dat de financiering naar input en output "het decreet mismeesterd heeft." Zo stelt hij vast dat "outputfinanciering betekent dat de universiteit niet betaald wordt voor de gebuisde student. Dit kan leiden tot niveauverlaging wanneer docenten studenten laten slagen omwille van de financiering," al neemt Van Meir wel aan dat de docenten nog altijd naar eer en geweten zullen oordelen over de kwaliteit van de studenten. Hij vindt het echter jammer dat de geïnvesteerde tijd in gebuisde studenten niet gecompenseerd wordt. Van de nieuwe onderzoeksfinanciering lijkt Van Meir wel een gematigd voorstander.

Bent u niet bang dat er minder geld naar onderzoek zal gaan?

VAN MEIR *De competitie om onderzoeksgelden te verwerven zal juist toenemen, en omdat ook het volume*

aan onderzoeksgelden verhoogt, zal er meer geld naar onderzoek gaan. Je kan je wel afvragen of dit niet ten koste van het onderwijs zal gaan. Laten we hopen van niet. Hierbij moet toch duidelijk gesteld worden dat het onderzoek nu reeds onderwijs financiert: de opleiding van de exacte en levenswetenschappen is afhankelijk van de begeleiding door onderzoekers die voor een belangrijk deel betaald worden door deze onderzoeksgelden.

Bestaat de kans dat de Universiteit Antwerpen achterop zal raken door de nieuwe onderwijsfinanciering?

VAN MEIR *Ik ben ervan overtuigd dat de Universiteit Antwerpen alleen maar kan groeien. Het groeipotentieel in ons onderzoeksdeel kan toenemen. De exacte en levenswetenschappen hebben reeds het hoogste rendement in Vlaanderen. Als dat straks ook het geval zal zijn voor de humane wetenschappen, dan zal het markt-aandeel van de Universiteit Antwerpen sowieso stijgen. En zo zal het onderwijs, gebaseerd op onderzoek, altijd maar verbeteren.*

Minder Frank, meer euro's

De Vlaamse Vereniging van Studenten

VVS ziet de toekomst niet zo rooskleurig. De outputfinanciering (vanaf 60 credits) blijft voor hen een belangrijk punt van kritiek: "In een financiering gebaseerd op studieresultaten worden trager doorstromende studenten met lagere slaagkansen heel wat minder aantrekkelijk voor een universiteit. Het gevaar is reëel dat instellingen verdoken asociale selectiemechanismen gaan hanteren om die 'lastige' en dure studenten zoveel mogelijk te weren."

"In een outputfinanciering is een financiering op basis van studentenkenmerken dus nog meer noodzakelijk," benadrukt Nele Spaas, stafmedewerker van VVS. Helaas zijn de studentenkenmerken die de minister doorvoert volgens haar slecht gedefinieerd: "De minister gebruikt beursstudenten als indicator voor de opleidingskwetsbare student, maar beursstudenten stromen niet trager door dan andere studenten."

Mattias Willems, lid van de Raad van Bestuur, heeft zijn bedenkingen bij de definitie die de minister hanteert voor studenten met een functiebeperking. Die zou erg eng zijn: "Enkel studenten met een inschrijving bij het Vlaams Fonds worden extra gefinancierd. Op die manier komen slechts een paar honderd studenten in heel Vlaanderen voor de wegingsfactor in aanmerking. Leerstoornissen, geestelijke gezondheidsproblemen of chronisch zieken vallen uit de boot."

Vandenbroucke verkondigt overal dat hij studenten met een functiebeperking, beurs- en werkstudenten anderhalf keer gaat financieren, maar Willems zwakt die democratisering af: "In de praktijk heeft hij de invloed van deze financiële stimulans geplafon-

Mattias Willems en Nele Spaas van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS)

Het gevaar is reëel dat instellingen verdoken asociale selectiemechanismen gaan hanteren om 'lastige' en dure studenten zoveel mogelijk te weren.

neerd. Beursstudenten, studenten met een functiebeperking en werkstudenten mogen maximaal slechts 8% opleveren van de universiteitsfinanciering, maar vandaag bedraagt het aandeel van de beursstudenten al 8,35%. En dan zijn gehandicapte en werkstudenten nog niet meegerekend. De groei van deze groep studenten wordt door de overheid dus helemaal niet gestimuleerd."

Nele Spaas vindt het verder opvallend dat de minister voor andere groepen de extra financiering zelfs niet in overweging wil nemen, terwijl studenten zonder een klassieke vooropleiding en studenten van allochtone afkomst bijzonder lage slaagkansen hebben.

Inkomen hangt samen met opleidingsniveau, dus de groep beursstudenten overlapt vaak die van studenten zonder ASO-diploma en met laaggeschoolde

ouders, zo redeneert de minister.

SPAAS Uiteraard is er een verband tussen scholingsniveau van de ouders en inkomensniveau, maar daarom is er nog geen perfecte overlapping. Onderzoek toont aan dat ook allochtone studenten met welgestelde ouders lagere slaagcijfers hebben dan autochtonen. Er zijn bovendien heel wat financieel minder goeude studenten die door de scherpe inkomensgrenzen niet voor een studiebeurs in aanmerking komen. In de basisfinanciering van de onderwijsinstellingen moet de overheid in de eerste plaats stimulansen geven om de drempels inherent aan het onderwijs aan te pakken. De extra wegging van beursstudenten gaat vooral de financiële drempels te lijf.

Na 60 studiepunten wordt ook van zwakkere groepen verwacht zich te conformeren aan de resultaatsgebonden financiering.

SPAAS De problemen van deze groepen zijn absoluut niet opgelost nadat ze het eerste jaar zijn doorgesparteld. Van de KSO/TSO-studenten zit na 3,5 jaar in het hoger onderwijs 15% nog op schema tegenover 42% voor de ASO-vooropleiding. Ook na het eerste jaar blijven deze groepen kampen met onderwijsinherente drempels. Hetzelfde geldt voor allochtone studenten. In de hogere jaren ligt hun slaagpercentage nog 10 tot 15% lager dan die van hun autochtone medestudenten. Academisch Nederlands speelt bijvoorbeeld zeker mee bij het schrijven van een thesis. Ook op de stage duiken er nog regelmatig problemen op en haken sommige studenten af.

Voor kansengroepen die niet structureel herkend worden in het onderwijsluit van financiering is er het aanmoedigingsfonds. Lost dit fonds de grote verwachtingen in?

SPAAS Aanvankelijk zou het 5% van de totale enveloppe betreffen. Op kruissnelheid zal het slechts om 1% gaan. En dan moeten de instellingen nog de helft zelf betalen. Bovendien wordt het aanmoedigingsfonds niet verdeeld volgens de grootte van de aanwezige doelgroepopulatie, maar wel volgens de schaalgrootte van de instelling. Universiteiten die veel allochtonen tellen, krijgen dus minder uit de pot dan bijvoorbeeld de KULeuven, waar desondanks zeer weinig allochtone studenten ingeschreven zijn. Dat is een vreemd signaal voor een fonds dat de hefboom moet worden voor de tweede democratiseringsgolf.

Aangezien het zogenaamde tienkamp voor gelijke kansen van Vandenbroucke niet wordt omgezet in de praktijk, ziet VVS zich genoodzaakt om een eigen tienkamp te maken. Het blijft echter de vraag of de minister en het parlement nu zullen luiste-

ren naar hun voorstel. VVS heeft in het prille begin wel enige impact gehad omdat ze de eersten waren met een duidelijke visietekst. Nele Spaas benadrukt echter dat in de loop van het proces slechts selectief werd geluisterd naar (enkele) instellingen en er vrijwel niets meer ten goede veranderde. Daarom trekt VVS opnieuw ten strijde. Op 6 december protesteert VVS samen met het personeel en de studenten van de Vlaamse universiteiten in Brussel. Op 1 januari zal het nieuwe financieringsdecreet in werking treden. ■

www.vvs.ac/axie

www.decreethogeronderwijs.com

In het tweede semester organiseert het Academisch Forum een debat over de financiering van het hoger onderwijs.

MAURICE ADAMS

Wat zingt u wel eens onder de douche?

Ik laat dat heel graag aan anderen over. En die anderen, ook al beseffen ze het niet, zullen me er dankbaar voor zijn. Ik ben desondanks heel lang muzikaal actief geweest, al is het dan niet met de stem. Ik kom namelijk uit een geslacht dat professioneel met muziek bezig is en heb zelf tot een drietal jaar geleden actief gemusiceerd. Helaas heb ik daar nu de tijd niet meer voor. Qua passieve muziekbeleving ben ik een omnivoor wat de "kunstmuziek" betreft: alles van Beethoven tot ver in de twintigste eeuw (met de vroege Stravinsky als hoogtepunt). Muziek van vóór de tijd van Beethoven zegt me veelal wat minder. Bach is deson-

danks niet te versmaden, en ook de hedendaagse Nederlandstalige muziek - Stef Bos bijvoorbeeld - vind ik erg spannend.

Keukenprins of S.O.S. Piet?

Het zal u verrassen, maar ik ben een hobbykok en sta veelvuldig in voor de inwendige mens ten huize Adams. En dit alles steeds begeleid door een goed glas wijn.

Wie mag u vertolken in een film over uw leven?

Die film zal niet gemaakt worden. Maar als het dan toch zou gebeuren: ongetwijfeld mijn echtgenote, die we dan uiteraard wel moeten vermommen. Zij kent me het beste.

Sportman, boekenwurm, of beide?

Ik sport uit noodzaak, maar niet van harte. Zonder boek word ik daarentegen erg ongelukkig, ik ben zowat altijd aan het lezen. Zowel vakliteratuur als fictie overigens, mijn bibliotheek(je) puilt werkelijk uit.

Waar gaat u het liefst uit in Antwerpen?

Ik ga niet uit in Antwerpen. Dat gezegd zijnde, een bezoek aan een Italiaans restaurant vind ik geen straf. Dansen op een vierkante centimeter, dat is wat men in de Italiaanse keuken doet. Verrassend om te merken hoeveel er valt te variëren met een tomaat. Een tip: Da Lidia in Maasmechelen kan ik van harte aanbevelen. Wel even reserveren...

Professor Gilles De Keulenaer is geen onbekende voor de bachelorstudenten Farmaceutische Wetenschappen, aan wie hij anatomisch correcte vakken doceert. Voor *dwars* schoof hij zijn orgaanfysiologische bezigheden graag opzij om wat minder diepgaande vragen te beantwoorden.

Wat doet u in uw vrije tijd?

Als vader van drie kinderen (tussen drie en acht jaar) gaat het grootste deel van mijn vrije tijd tegenwoordig naar mijn gezin. Maar ik moet toegeven dat mijn weekend niet compleet is als ik zondagmorgen niet ben gaan fietsen met de vrienden - weer of geen weer. Tussendoor nog zwemen, tennissen, lopen, ach ja, sporten is nooit ver weg. Dankzij mijn echtgenote, die kunsthistorica is, staat er gelukkig ook geregeld een culturele activiteit op het programma. Maar liefst na het sporten, dan kan ik er meer van genieten.

Welk geneesmiddel had u zelf graag uitgevonden?

Ik ben altijd aangetrokken geweest door *enfants terribles*, de John McEnroe's

Dat is een moeilijke. De anti-conceptiepil omdat ze zo vrouwvriendelijk is? Of toch maar penicilline, omwille van de serendipiteit waarmee Fleming de antibacteriële werking van penicilline "zag".

Wat leest u graag op het toilet?

Ik ben eigenlijk niet zo'n wc-lezer, maar als de Knack of de krant er ligt, kan ik er niet aan weerstaan. Tegenwoordig lees ik daar een biografie over Julius Caesar, maar volgende week is het misschien weer een wetenschappelijk artikel.

Wie waren uw grote idolen in uw studententijd?

in het dagelijkse leven. Geniaal, rebels, wat arrogant, maar nooit platvloers bedoeld en altijd met een waardig einddoel voor ogen. Veel idolen had ik dus niet maar met degenen die ik had, kon ik soms al te enthousiast "dwepen".

Radio Donna, Studio Brussel, of Klara?

Zonder twijfel Radio 1, waarom staat die niet in het lijstje? Wel jammer dat de muziek daar tegenwoordig soms fout klinkt. 's Morgens in de auto kan het wel eens Klara zijn, maar zeker nooit Radio Donna. Ik koop wel graag 'De Afrekening' cd's van Studio Brussel - en zal zeker nooit illegaal muziek downloaden.

Geboren worden in oktober, november of december verhoogt kans op leerachterstand.

Bieke De Fraine en Jan Van Damme, twee onderzoekers van de KUL, stelden vast dat leerlingen die geboren werden tijdens de laatste drie maanden van het jaar vaker één of meerdere jaren achterstand hebben in vergelijking met leeftijdsgenoten die eerder dat jaar geboren werden.

De onderzoekers analyseerden de schoolloopbaan van zo'n 6.000 leerlingen in het secundair onderwijs. Daaruit bleek dat leerlingen die geboren werden in het laatste kwartaal van het jaar de vertraging die opgelopen werd tijdens de basisschool verder meedragen in het secundair onderwijs. De achterstand op hun andere leeftijdgenoten wordt evenwel niet groter. Ze blijven met andere woorden in het secundair onderwijs niet vaker zitten.

Kort over onderwijs

BELGIË KNUFFELT. LES BELGES S'EMBRASSENT

Zo'n vierhonderd Vlaamse en Waalse studenten hebben elkaar op 21 november geknuffeld voor het behoud van de solidariteit tussen beide gemeenschappen in ons

land. De studenten vielen elkaar in de armen en trakteerden elkaar een pint op het Ladeuzeplein in Leuven. De actie ging uit van enkele KUL-studenten en had de steun van de studentententraad AGL van UCL en verschillende Leuvense faculteitskringen.

Vlaamse student niet ondernemend

Slechts één op de vijftig Vlaamse studenten heeft een eigen bedrijf. Internationaal gezien blijven we daarmee ver onder het gemiddelde van 3,2 procent. Hogescholen stimuleren hun studenten wel vaker om te ondernemen dan universiteiten. Vlaams minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke (sp.a) denkt dat veel studenten geen tijd hebben voor een eigen bedrijf: "In Nederland startten meer studenten een bedrijf, maar bij ons hebben we geen studenten die jaren doen over hun studies." Bovendien bestaat er geen pasklare oplossing: "Als je ondernemen wilt stimuleren, is er geen confectieoplossing die je zowel voor hogescholen als universiteiten kan toepassen."

Ecocampus: student moet milieubewust gemaakt worden

Om de milieuproblematiek dichterbij de student te brengen, lanceert de Vlaamse Overheid het project Ecocampus. Met het oog op een 'propere' toekomst, wil de overheid studenten milieubewuster maken. Ecocampus mag echter geen belerend project over de hoofden heen worden: studenten en docenten moeten zoveel mogelijk zelf betrokken worden door middel van praktische activiteiten, zoals acties rond zuinig papierverbruik, en door de milieuproblematiek te integreren in de curricula. Ecocampus is nog niet officieel van start gegaan, al lopen er momenteel op verschillende universiteiten en hogescholen proefprojecten.

uit de pers
geplukt

België beste land voor wetenschappelijk onderzoek

Uit een internetenquête van het Amerikaanse wetenschappelijke tijdschrift The Scientist blijkt dat België beschouwd wordt als het beste land om aan wetenschappelijk onderzoek te doen. Proffen (al dan niet op emeritaat) en lectoren uit Canada, de Verenigde Staten en West-Europa gaven op basis van 39 verschillende criteria hun mening over de degelijkheid van de onderzoekscentra die zij kenden. Ons land kwam als eerste uit de bus, met achter zich de Verenigde Staten en Canada. De bevroegde wetenschappers zijn echter wel voorname-lijk actief in de biomedische wetenschappen, biotechnologie en medische biologie. Het is de eerste keer dat ons land de eer heeft om bovenaan de lijst van 'Best Countries for Academic Research' te staan.

Jedereen beroemd

Het succes van het waargebeurde verhaal

Als bedelaar Louis op 17 oktober 2006 twee kleine meisjes opvangt die door hun drugsverslaafde ouders bij hem worden achtergelaten, wordt hij prompt gepromoveerd tot volksheld en sindsdien gaat 'het levende standbeeld van het Astridplein' ook nog door het leven als Bekende Bedelaar. Een jaar na datum wordt zijn verhaal opgetekend door schrijver, journalist en muzikant Yurek Onzia en ziet 'Louis, het leven van een bedelaar' het levenslicht. Stof genoeg voor een interview zou je denken, maar Louis' verhaal is bovendien niet enig in zijn soort. De gemiddelde zichzelf respecterende boekhandel heeft immers een steeds ruimer aanbod "waargebeurde verhalen" in de rekken liggen. Een trend waarover Rudy Vanschoonbeek, die de boekenmarkt bestudeert, verder in dit artikel meer vertelt.

TEKST: KIM OVERLAET, FOTO'S: JEF LEYSSENS

Het leven van een bedelaar.

Louis en de auteur van zijn boek getuigen

Hoe kwam u op het idee om Louis' verhaal te schrijven?

YUREK ONZIA Ik wilde eigenlijk een boek schrijven over de vierde wereld in Antwerpen. Het verbaasde mij immers hoeveel verborgen armoede er vandaag nog in de stad aanwezig is en ik wilde de mensen daarop attent maken. Na een aantal gesprekken met uitgeverij The House of Books ontstond het idee om het verhaal van Louis centraal te stellen omdat je met een persoonlijke getuigenis – en zeker van zo'n bekend figuur – een veel breder publiek kan bereiken.

Had u geen schrik dat uw oorspronkelijke doel daardoor in de coulissen zou verdwijnen?

ONZIA In het begin misschien wel, maar ik heb me over eventuele bezwaren en zelfkritiek heen gezet omdat ik in deze aanpak meer voordelen dan nadelen zag. Louis' bekendheid stond toe om de vierde wereld – zij het indirect – op de kaart te zetten en tegelijkertijd verzekerd te zijn van de aandacht die voor dit soort problematiek normaal gezien erg moeilijk te krijgen is. Het boek is natuurlijk geen grote aanklacht meer, het is en blijft zijn *tranche de vie* en niet dé waarheid, maar spreekt als voorbeeld voor zich.

Louis Ik ben in al die jaren als dakloze niet alleen een stuk meubilair, psycholoog en bewaker van het plein geworden, maar ook daklozenex-

pert. Iedereen kan dan misschien wel over het verschijnsel spreken, maar niemand weet hoe het écht is om dakloze te zijn. Het probleem is dat de meeste mensen alles uit boeken moeten halen. De straathoekwerkers zijn me bijvoorbeeld dankbaar voor het boek omdat in Antwerpen nog steeds veel mensen op straat leven terwijl het onderwerp een beetje taboe blijft. Mijn verhaal heeft daklozen een stem gegeven.

Had u er moeite mee om in anderen verleden te spitten?

ONZIA Ik ben al ongeveer achttien jaar journalist en die gêne ben ik daarvoor nu wel voorbij. We werkten via interviews en soms moest ik wel voor vroedvrouw spelen, maar het schrijf-

MEER INFO OVER LOUIS' BIOGRAFIE VIND JE OP WWW.HETLEVENVANEENBEDELAAR.BE

YUREK ONZIA'S BOEKEN VIND JE OP WWW.MYSPACE.COM/YUREKONZIA

proces verliep over het algemeen erg vlot.

Louis Mijn privé-leven kent niemand trouwens volledig want ik houd nog heel wat voor mezelf. Ik vind het niet erg dat de mensen nu van een deel van mijn verleden op de hoogte zijn omdat mijn verhaal toont hoe iedereen onverwacht, bijvoorbeeld door een alcoholverslaving, dakloos kan worden. Ik ging dan ook uiteindelijk akkoord met het schrijven van het boek omdat ik duidelijk wilde maken dat mijn verhaal meer is dan het voorval van de twee kindjes waarop ik een jaar geleden paste. Als mensen me nu komen vragen hoe ik op het plein terechtgekomen ben, kan ik zeggen dat ze mijn boek moeten lezen.

Op een drietal weken tijd waren er in Vlaanderen om en bij de 4000 exemplaren van verkocht en op de boekenbeurs was het het best verkopend boek van uitgeverij THB. Hoe verklaart u dat succes?

ONZIA Louis is uiteraard erg veel in de media geweest en dat heeft op zich een erg grote invloed. Die mediatisering is op zich natuurlijk niet voldoende, er moet een andere factor meespelen. In Louis' geval denk ik dat die factor sympathie is. De succesformule is hier volgens mij de combinatie van weerloze kinderen en het feit dat Louis, die zelf nauwelijks iets heeft, goed op hen heeft gelet. De daardoor gewonnen sympathie is nagenoeg grenzeloos.

Het waargebeurde verhaal en de markt

'Louis, het leven van een bedelaar' beantwoordt aan de toenemende populariteit van het genre der "waargebeurde verhalen" in boekenland. Rudy Vanschoonbeek, uitgever bij The House of Books, gedelegeerd bestuurder van boekenclub ECI en voorzitter van de Vlaamse Uitgeversvereniging VUV gunt ons een blik achter de schermen.

De Vlaamse Uitgeversvereniging telt ongeveer 100 leden, gaande van grote uitgeverijen tot kleinere poëzie-uitgeverijen, en werkt met omzetenquêtees om te achterhalen hoe groot de boekenmarkt in Vlaanderen is. Individuele uitgeverijen hebben dan weer niet zoveel middelen om aan marktonderzoek te doen,

maar dat wordt volgens Vanschoonbeek gecompenseerd door het feit dat je als uitgever in permanent contact met de markt staat. Boekenclub ECI krijgt via enquêtes en het analyseren van het koopgedrag van haar leden een accuraat beeld van de markt en het belang van de omslag, de prijs, de timing, het genre enzovoort van het boek dat gekocht wordt. "Fingerspitzengefühl blijft daarnaast natuurlijk belangrijk; als we echt alles via onderzoeken wisten dan, konden we nu bij wijze van spreken cocktails zitten drinken in het zonnige Zuiden," merkt Vanschoonbeek daarbij op.

Een internationale tendens

Vooraf bij boekenclub ECI valt de toenemende belangstelling voor het waarge-

“Wij zijn geen exhibitionisten”

► beurde verhaal als genre op. Uit gesprekken met lezers blijkt dat die in de eerste plaats te maken heeft met de empathie die ze voor de hoofdpersonages van de boeken voelen. Hoewel sommige verhalen erg aangrijpend zijn en over zaken handelen die niemand wil meemaken - mishandeling, psychiatrische problemen, enzovoort - is er blijkbaar toch een sterke graad van herkenning. “Vaak gaan mensen in zulke boeken op zoek naar informatie, bijvoorbeeld als ze iemand kennen die aan geheugenverlies lijdt en daar meer over willen weten,” aldus Vanschoonbeek. “Bovendien brengen de verhalen meestal een erg positieve boodschap. De zogenaamde ‘misery memoirs’, met een slechte afloop, vormen eerder een uitzondering.”

De interesse voor het waargebeurde verhaal is zeker een internationale trend, stelt Vanschoonbeek. Uitgeverij Arena heeft bijvoorbeeld een reeks ‘Bewogen vrouwenlevens’ met bijna uitsluitend internationale verhalen, die ook wereldwijde successen kenden. Ook in België breidt het aanbod steeds verder uit. Zo verschijnen bij uitgeverij Van Halewyck regelmatig getuigenissen en maakten de reisverhalen van Annemie Struyf en Lieve Blancquaert bij uitgeverij Roelarta furore. Die internationaliteit zorgt voor een grote diversiteit binnen het genre: je krijgt een mengeling van wat echt dichtbij huis zit, zoals het verhaal van Louis, en wat zich bijvoorbeeld in Zuid-Afrika afspeelde.

Een bedreigde belletrise?

Bij The House of Books vormen de ‘waargebeurde verhalen’ in elk geval een erg belangrijke omzetmaker: één op de vier à vijf boeken die verkocht worden, is een waargebeurd verhaal. Op de boekenbeurs kwamen mensen zelfs geregeld gewoon op de herkenbaarheid van de omslagen af, merkt Vanschoonbeek op. Je hebt ergens dus wel een vaste groep mensen die het waargebeurde verhaal an sich graag leest. Toch gebeurt de keuze voor een specifiek onderwerp binnen het aanbod volgens hem meestal vanuit een eigen interesse.

“Het is moeilijk te bepalen of de toenemende populariteit van de waargebeurde verha-

len ten koste gaat van andere genres,” aldus Vanschoonbeek. “Op dit moment zetten vooral ‘BV-boeken’, waargebeurde verhalen, chicklit en literaire thrillers de trend en vaak wordt gezegd dat die evolutie nefaste gevolgen heeft voor de belletrise (*de hoge letteren, nvdr*). Daar is natuurlijk wel iets van aan: dat genre staat in haar zoektocht naar een publiek ongetwijfeld onder druk. Anderzijds merk je dat trends gewoon erg snel evolueren, zeker in de culturele sector.”

Privé en public

Het schrijven zelf maakt voor de auteurs meestal deel uit van een verwerkingsproces, maar dat mag niet louter therapeutisch geïnterpreteerd worden. Zo werd Louis vorig jaar in erg korte tijd een bekend figuur en kreeg hij van over de hele wereld enorm veel persreactie. In zo’n geval is een boek weer een ander communicatiemedium dan een interview in een krant of televisiereportage. Het ‘wie schrijft die blijft’-principe speelt volgens Vanschoonbeek eveneens vaak een grote rol. Dat laatste geldt wel minder voor mensen als Natalia of Kim Clijsters, omdat zij al erg bekend waren vóór de publicatie van hun biografie. Het initiatief tot schrijven kan evenwel, zoals in Louis’ geval, ook vanuit een uitgeverij zelf komen.

“Als mensen contact opnemen met een uitgeverij, geeft dat op zich al aan dat zij de stap gezet hebben om hun verhaal publiek te willen maken. Dat neemt echter niet weg dat er altijd contacten zijn die niet tot een boek leiden, als mensen er zich bijvoorbeeld niet meer klaar voor voelen of de verhaalstof zich niet leent tot het schrijven van een goede tekst. Vanuit de uitgeverij is er dan ook steeds redactionele begeleiding in functie van de vormgeving,” aldus Vanschoonbeek. “Verder moeten wij auteurs vaak tegen zichzelf beschermen door hen er bijvoorbeeld van te weerhouden te veel - of alle - details te geven. Wij proberen steeds een goede dosering te vinden tussen wat je best voor jezelf houdt en wat toegankelijk is voor een breed publiek. Wij zijn geen exhibitionisten.” ■

Wie het glas te vroeg heft, weet niet wat er in december werd gezegd

YANNICK DEKEUKELAERE

Er rest ons slechts één maand in 2007, maar ook december telt 31 dagen. Her en der bevriest iemand spontaan tot sneeuwman. Anderen compenseren de vrieskou met warme wijn. Sommigen begraven zich ijverig in de boeken. Als je echter echt goed wilt zitten, suggereren wij het volgende:

1/12 Trix: FRAPPANTpop finale (enkele beginnende, minder bekende groepen kunnen geld, studiotijd en een wilde nacht met een groupie winnen, indien ze de jury weten te overtuigen met hun hip hop, mexicana of rock)

1-16/12 Zuiderpershuis: Christian Tundula, 'Congo' (journalistieke fotoreportage over het dagelijkse leven in Congo)

1/12- 10/02 MoMu: Bernhard Willhelm, 'Het Totaal Rappel' (een totaalomgeving van mode en kunst, laat u onderdompelen in een fantasierijk universum)

7/12 Muhka: HET GROTE ONGEDULD!

2007 (een selectie (bekroonde) eindwerken van studenten aan de Belgische filmscholen, hier ziet u de jonge regisseurs van uw toekomstige lievelingsfilms)

8/12 Scheldapen: Vague Angels (erg genietbare folkrock uit het hippe Manhattan); Tanakh (het vaste voorprogramma, komt uit Firenze en mengt klassieke instrumenten met indie); You Raskal You (van eigen bodem)

9/12 Kloosterstraat: Markt van Morgen (een modieuze markt voor creatievelingen, ontwerpers van kledij, interieur en grafiek)

13- 22/12 Toneelhuis: Lotte van den Berg, 'Winterverblijf' (in een Siberische keuken trachten mensen hun geloof te belijden, een zoektocht naar betekenis)

15/12 De Roma: Khaled (de koning van de Arabische muziekstijl Raï, scoorde wereldhits met 'Didi' - zie Brahim - en 'Aïcha' - zie Outlandish)

19-22/12 Monty: Abattoir Fermé, 'Tourni-

quet' (dit vernieuwende theatercollectief speelt tekstloos en filmisch de geschiedenis van een huis en zijn drie geesten, een duivels ritueel)

19/12 Film: Marc Foster, 'The Kite Runner' (verfilming van de bestseller van Khaled Hosseini, 'De Vliegeraar' vertelt een kleine Afghaanse geschiedenis)

23/12 AMUZ: Vlaams Radio Koor (tijdens de feestdagen valt het culturele leven een beetje stil, maar aan een kerstconcert kan u zich, samen met de grootouders, lekker gaan verwarmen)

25/12 Kerstmis

28/12- 6/1 Wintervuur (het warme stadsfestival neemt ons dit jaar mee naar Deurne voor theatervoorstellingen, circusacts, stadswandelingen en tentoonstellingen)

1/1 Nieuwjaar

jaarsavond laten we de kleffe kerst ver achter ons om decadent te gaan feesten. Uitgegroeid tot een traditie is 'Happy' in de Skate Planet (Dr. Lektoluv, Buscemi, Marco Baily, Aphrodite...). Ook Petrol opent zijn deuren. Zonder grote namen, wel een gezellig feestje met de resident dj's. Indien u stijlvol wenst te ontwaken in 2008 kan dat in het Hilton. Voor drie- à vierhonderd euro combineert u het chique Heaven met een verblijf in één van de luxueuze kamers. Vuurwerk beloofd!

Modemuseum
www.momu.be

Zuiderpershuis
www.zuiderpershuis.be

TRIX
www.trixonline.be

deSingel
www.desingel.be

Monty
www.monty.be

Toneelhuis
www.toneelhuis.be

KMSKA
www.kmska.be

Muhka
www.muhka.be

FotoMuseum
www.fotomuseum.be

Arenbergschouwburg
www.arenbergschouwburg.be

AMUZ
www.amuz.be

Scheldapen
www.scheldapen.be

Hof Ter Lo
www.ccluchtbal.org

Petrol
www.petrolclub.be

Buster
www.busterpodium.be

CCBe
www.ccbe.be

De Roma
www.deroma.be

De Kern
www.antwerpen.be/dekern

Vleeshuis
www.museumvleeshuis.be

Rataplá,
www.rataplánvzw.be

KERSTMIS & NIEUWJAAR

Met de examenperiode in zicht roepen Kerstmis en nieuwjaar gemengde gevoelens op. Bij het haardvuur 'We Wish You a Merry Christmas' zingen, en het tweede refrein missen omdat je moet studeren, triestig. Wie toch van de kerstfeer wilt genieten, kan zich op de kerstmarkt (7-26/12) op de Groenplaats Rudolphgewijs een rode neus gaan drinken. De romantische zielen kunnen hand in hand gaan schaatsen in het decor van de Grote Markt. Nog meer ouderwets vertier: een nostalgische kermis aan de Schelde (26/12- 6/1). Op oude-

Hij komt hij komt

TEKST: CHARIS DE CRAENE, FOTO'S: JONAS VINCKEN

Zaterdag 17 november in Antwerpen. Het is koud maar er is geen wolkje aan de lucht. Rond 13u loop ik in de richting van de Scheldekaaien. Daar aangekomen tref ik een mensenmassa aan. Ik word een beetje zenuwachtig. Ze komen met dezelfde reden als ik, want na een jaar wachten is het weer zover: vanuit het warme Spanje komen Sinterklaas en zijn zwarte Pieten naar A. Om 13u35 zou hij aankomen. De minuten tikken voorbij maar nergens op de Schelde valt er een stoomboot te bespeuren. Hij is te laat. Nagelbijtend wacht iedereen af. Tot plots iemand roept: "Daar is ie!!!" Vanuit de bocht, langs het strand van St. Anna verschijnt het witte schip. Overal is gejubel. Langzaam maar zeker komt de prachtige boot dichterbij. De Sint en zijn Pieten wuiven de massa toe. Snel ga ik op zoek naar een plaatsje waar ik deze heilige man persoonlijk kan begroeten.

Het duurt eventjes voor hij aan wal raakt, maar eenmaal met de voeten op vaste grond nadert hij razendsnel. Met de nodige fanfaregeluiden, acrobaten, vlinders en huppelende Pieten komt er een heuse stoet op gang. De Sint begroet iedereen en ik heb geluk: plots staat hij voor me. Hij knikt vriendelijk en schudt me de hand. Ik kan enkel nog 'hallo' uitbrengen, zo onder de indruk ben ik. Een beetje verder stapt de oude man in een koets en rijdt zo gestaag verder in de richting van de Grote Markt. Ik blijf nog even staan want talloze andere en even boeiende figuren passeren de revue. Zo zie ik plots Conchita voor me staan, de prachtige Spaanse huisvrouw van de Sint. Kapitein Paelinckx en Kapitein Verscheepen van de grote stoomboot komen voorbij, en natuurlijk Slecht-weer-vandaag, de trouwe schimmel van de Goede Man. Mijn laatste doel is de Sint op het balkon van het Stadhuis zien. Ik rep me daarheen. Tussen vele kinderen, mama's en papa's zoek ik een plaatsje met uitzicht op het balkon. Ik hoor trompetten, het raam gaat open. De Sint en zijn trouwste Piet verschijnen en de heilige verkondigt dat er dit jaar géén stoute kinderen zijn. Met een krop in de keel eindigt hij zijn betoog met de boodschap: "Ik zie jullie allemaal heel graag!" Het publiek juicht en jubelt. Wij hem ook...

TEKST: JONAS VINCKEN
FOTO: UA

onder rectoren

Rectorverkiezingen vervroegd naar februari

Binnenkort kiest onze universiteit een nieuwe rector. Het is inmiddels bijna vier jaar geleden dat Ufsia, UIA en RUCA fuseerden en Francis Van Loon tot rector van de eengemaakte Universiteit Antwerpen verkozen werd. Tevoren was hij rector-voorzitter van de confederatie van Antwerpse universiteiten. In principe zou hij zich dus nog voor een tweede termijn - het maximum - als rector van de UA kandidaat kunnen stellen. Het ziet er echter niet naar uit dat hij dit van plan is. Vier jaar geleden kondigde hij al aan dat hij na één termijn de fakkel zou doorgeven en recent toonde hij zich een uitgesproken voorstander van een vervroeging van de rectorverkiezingen.

Dit jaar zou de nieuwe rector normaliter in mei verkozen worden. De Raad van Bestuur besliste dit echter te vervroegen en de eigenlijke verkiezingen de tweede week na de semestervakantie door te laten gaan (zie agenda hiernaast).

INSTABILITEIT

De huidige rector pleitte in eerste instantie zelfs voor een vervroeging naar januari. Een periode van verkiezingen brengt immers onzekerheid, onduidelijkheid en instabiliteit met zich mee, zei Van Loon op de laatste vergadering van de Raad van Bestuur. Dit voorstel werd echter weggestemd: de raad oordeelde dat de kandidaten uit de faculteiten benadeeld werden omdat zij in die periode verondersteld worden zich met andere dingen - zoals examens - bezig te houden. Voor studenten zou het helemaal not done geweest zijn tijdens de examenperiode. Bovendien gaat de

Een periode van verkiezingen brengt onzekerheid, onduidelijkheid en instabiliteit met zich mee, zei rector Francis Van Loon.

eigenlijke ambtstermijn van de nieuw verkozen rector pas in oktober in: de aanstaande rector zou dan al maandenlang bekend zijn, maar in de tussentijd zijn functie nog niet kunnen uitoefenen. De Raad van Bestuur oordeelde dan ook dat januari te vroeg was om redenen van interne democratie en behoorlijk bestuur.

Na verdere discussie werd een compromisvoorstel gelanceerd. De eerste ronde zou in de tweede week na de semestervakantie doorgaan en op 11 maart zou de eindbeslissing genomen worden. Dit voorstel haalde het uiteindelijk met vijftien stemmen tegen negen.

STUDENT&STEM

Ongeveer tien procent van de stemmen bij de rectorverkiezingen gaat naar de studenten (zie *De stemverdeling* hiernaast). Het zijn echter geen leden van de Studentenraad of andere studentenvertegenwoordigers die stemmen, maar

een soort 'kiesmannen': er worden nog aparte verkiezingen onder de studenten georganiseerd om deze aan te duiden. Bij het ter perse gaan van dit artikel was echter nog niet bekend hoe en wanneer dit zou gebeuren.

Studentenraadvoorzitter Tom Tytgat blijft echter optimistisch: "Die verkiezing zal er waarschijnlijk gauw aankomen. Ik denk dat er wel genoeg kandidaten zullen zijn om de studenten te vertegenwoordigen." Is er door dit gebrek aan transparantie en duidelijkheid geen sprake van een democratisch deficit? "Vlak voor de verkiezingen doen we een debat met alle kandidaten. Daardoor kunnen we de studenten voldoende inlichten," weerlegt Tytgat.

In Leuven zei toenmalig kandidaatrector Emiel Lamberts in 1995: "Rectorverkiezingen zijn belangrijk omdat ze het enige moment zijn waarop er op brede schaal een fundamenteel debat over de universiteit wordt gehouden."

De vraag is of daar nu nog tijd voor is.

10/12 – 07/01: Periode KANDIDAATSTELLING

week 28/01 – 01/02: Versturen OPROEPINGSBRIEF aan kiesgerechtigden

14/02: De Studentenraad organiseert een DEBAT tussen alle kandidaat-rectoren

week 18-22/02: KIESVERRICHTINGEN

week 25-29/02: Eventuele TWEEDE KIESRONDE indien de eerste ongeldig was of geen kandidaat 50 procent behaalde

11 maart 2008: BENOEMING door Raad van Bestuur

de agenda

de kandidaten

DE KANDIDATEN. Alle voltijdse hoogleraren kunnen zich tot 7 januari kandidaat stellen voor het ambt van rector. Omdat u dan al lang met de neus in de boeken zit en van geen verkiezing meer weet, wil *dwars* u het huidige gefluister uit de wandelgangen niet besparen. ALAIN VERSCHOREN, (voorzitter van de Raad van Bestuur) is de naam die het meeste valt als kandidaat en potentieel kanshebber, op de voet gevolgd door DIRK VAN DYCK (vice-rector Onderzoek). Ook KAREL SOUDAN (decaan TEW) wordt getipt. Opmerkelijk: bij de vorige rectorverkiezingen gingen deze drie kandidaten de strijd aan met Francis Van Loon. Deze laatste haalde het uiteindelijk, maar slechts met enkele procenten voorsprong op Alain Verschoren. Nu mag dit trio het naar alle waarschijnlijkheid dus onder elkaar uitvechten.

de stemverdeling

www.ua.ac.be/reglementen

De studenten hebben 8 stemmen per faculteit. Met een totaal van 56 stemmen zijn zij goed vertegenwoordigd, aldus de voorzitter van de studentenraad, Tom Tytgat: "Dat is bijna 10 procent van alle stemmen. Als student kan je dus echt wel wegen op de verkiezingen." Met 42 stemmen elk blijkt het Administratief en Technisch Personeel (ATP) evenals het Assisterend en Bijzonder Academisch Personeel (AAP en BAP) minder goed vertegenwoordigd te zijn. Zij wegen beide voor ongeveer 7 procent als we dit cijfermateriaal doortrekken. De rest van de stemmen, meer dan 75 procent, gaat naar het Zelfstandig Academisch Personeel (ZAP).

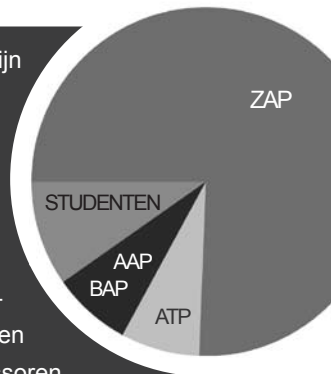
Opvallend is dus dat studenten, ATP'ers, AAP'ers en BAP'ers een beperkt aantal kiesmannen naar voren mogen schuiven, terwijl de professoren (ZAP-leden) universeel stemrecht hebben en allemaal mogen stemmen. De invloed van de andere geledingen fluctueert dus naargelang het aantal professoren dat op dat moment aangesteld is. "Dat is historisch zo gegroeid," aldus Tytgat, "de achterliggende redenering ken ik niet."

Vanessa Vankerckhoven vertegenwoordigt het AAP en BAP-personeel in de Raad van Bestuur. Ze vindt de stemverdeling niet onbegrijpelijk, maar voegt eraan toe: "De UA beoogt

evenredige vertegenwoordiging in alle raden. Het zou dan ook logisch zijn als de stemmen wat evenwichtiger verdeeld worden."

Stemmen gebeurt niet enkel op basis van individuele voorkeur: ook facultaire en departementale belangen spelen mee. Nochtans wordt de grootte van de faculteit niet gereflecteerd in het aantal stemmen voor studenten, ATP, AAP en BAP: de kleinste faculteit krijgt precies evenveel stemmen als de grootste. Deze verhouding heeft dan wel weer zijn weerslag in het stemrecht voor professoren. Een faculteit met veel professoren kan immers veel zwaarder wegen op de verkiezingen. Het aantal professoren is echter niet rechtstreeks gekoppeld aan de grootte van de faculteit: in een faculteit als Letteren & Wijsbegeerte is het aantal studenten per docent veel groter dan in de exacte wetenschappen. Deze laatsten krijgen dus merkkelijk meer invloed.

In andere raden en organen aan de UA is de verhouding tussen de academische geledingen (studenten, ATP, AAP, BAP en ZAP) veel evenwichtiger. Dat de rector voor het grootste deel door professoren verkozen wordt, heeft een onverwacht neveneffect: bij studenten, ATP, AAP en BAP is de genderverhouding in evenwicht. Bij ZAP-leden is het aantal mannen echter een veelvoud van het aantal vrouwen. Het lijkt er met andere woorden dus op dat de nieuwe rector door mannen verkozen zal worden.

Er was eens een eekhoorn

Op woensdag 14 november was het weer zo-
ver: het eerste BreakFAST van het academiejaar.
Mensen uit verschillende uithoeken van de wereld
streken neer in twee gezellige zalen in Zomaar een
dak. De kofflegeur, een maag gevuld met heerlijke
boterhammen en de goedlachse mensen maak-
ten een koude herfstochtend aangenaam warm.

Vorig jaar staken Mathias Mallentjer en Wouter Stuer, twee studenten
Sociaal-Economische Wetenschappen de hoofden bij elkaar en bun-
delden ze hun krachten in een nieuw initiatief. Het initiatief zou zich
focusen op enkele sociale struikelblokken in onze maatschappij. Nadat
ze zelf te hebben hadden deelgenomen aan enkele projecten rond ar-
moede, integratie en sociale status vinden ze dat de Universiteit Ant-
werpen klaar is voor BreakFAST. Dit ontbijt staat niet enkel in het teken
van interculturaliteit maar ook duurzaamheid is een belangrijke pijler:
er worden eerlijke en biologische producten aangeboden. De beden-
kers willen samen met geëngageerde studenten zowel het personeel
als de studenten doen nadenken over sociale thema's als inburgering,
armoede en vluchten naar België. Zo hopen ze een al te vaak ont-
brekend engagement te creëren. Beide organisatoren van BreakFAST
vergelijken hun ontbijt met een boordplatform dat tegelijkertijd ook

als vliegdekschip functioneert. "Niet alleen proberen we alles uit de
diepte te halen, we proberen ook te lanceren en te helpen," zo luidt
het. Het BreakFAST-team, dat ondersteund wordt door USOS en de
pastorale dienst, kiest bewust voor een ontbijtformule. Samen ontbijten
heeft iets apart. Het feit dat iedereen net is ontwaakt en vervolgens
samen gezellig ontbijt geeft extra cachet aan het gebeuren. Ook de
laagdrempeligheid is belangrijk. Het team wil zoveel mogelijk mensen
aanspreken en dat is hen ook dit jaar gelukt. De aanwezige studenten,
personeelsleden en professoren kwamen niet alleen uit België, ook de
rest van de wereld schoof mee aan tafel. Ook vertegenwoordigers van
organisaties die rond dezelfde thema's werken vonden hun weg naar
BreakFAST. Het hele initiatief is non-profit. De organisatoren lichten toe
dat de financiering niet altijd even evident is: men wil zoveel mogelijk
mensen aantrekken maar op het zelfde moment moet men consequent
blijven in de duurzaamheid.

De organisatie bemerkt wel dat het doel steeds beter wordt bereikt. Ze
trekt meer mensen aan en ziet een dynamiek op gang komen. Break-
FAST is voor hen de kinderschoenen ontgroeid. Kortom, de initiatiefne-
mers willen aan de hand van dit ontbijt mensen prikkelen, ze bij elkaar
brengen en ze in dialoog laten treden. Wil je er de volgende keer zelf
bij zijn, zoek dan eind december zeker de eekhoorn op verschillende
posters.

TEKST: CHARIS DE CRAENE

FOTO: SAMUEL DE WILDE

100% Poll

Wie zijn de UA-studenten?

Universiteit

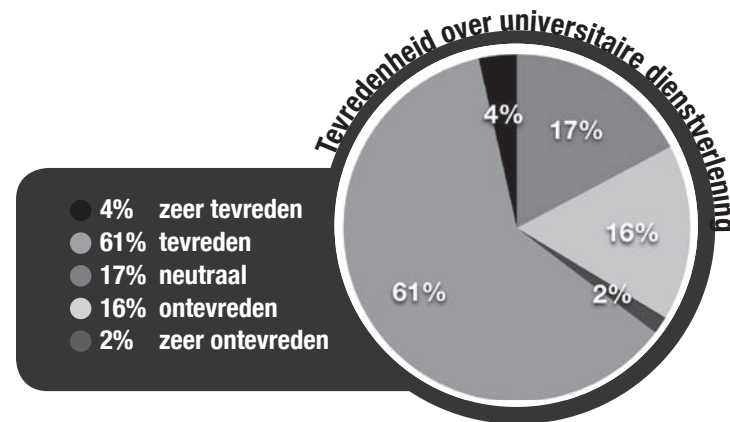
De enquête - of de meer populaire versie, de "poll" - is sinds een tijdje weer razend hip. Opiniemakers misbruiken maar al te graag de resultaten. Vaak is het wachten op een onderzoek dat het gewenste resultaat heeft, om er vervolgens grote conclusies aan vast te hangen. Ook het Academisch Forum en Liebran organiseerden een poll. Met succes: 800 studenten van de stadscampus deden mee. De resultaten dienen niet om een bepaald standpunt te verdedigen, wel om te achterhalen wie die Stadscampusstudent nu juist is.

Even voorstellen. Het Academisch Forum is een plaats waar studenten en andere belangstellenden bijeenkomen om in een aangename sfeer geïnformeerd te worden en te debatteren over belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen. Van een gebrek aan ambitie kunnen de organisatoren alvast niet beschuldigd worden. Hun idee wordt in de praktijk vertaald naar debatten en lezingen. In december bijvoorbeeld worden de onderwerpen E-privacy, Technologie & Geweld en Theologen & Duurzaamheid aangesneden. De andere organisator, Liebran, is een middenveld dat zowel studenten als niet-studenten kritischer wil maken tegenover de maatschappij en haar problemen, zodat zij deze vanuit een individueel standpunt kunnen aanpakken. Wederom een hele boterham filosofie dus. Wat Liebran het afgelopen jaar deed, was het organiseren van of deelnemen aan debatten over stemplicht, het

TEKST: YANNICK DEKEUKELAERE, FOTO: MARIANNE HOMMERSOM

levensbeschouwelijk vak en onderwijs. Liebran is eveneens de drijvende kracht achter de oprichting van Spectrum, de koepelvereniging die actief pluralisme bij de studenten moet stimuleren.

De poll bestond uit vijf delen. Een eerste persoonlijke deel, puur administratief, gevolgd door de thema's 'UA', 'vrije tijd', 'politiek' en 'levensbeschouwing'. Over onze universiteit wisten de studenten te vertellen dat bij de keuze voor de UA pluralisme, nochtans een stok-

paardje, veel minder een rol speelt dan de bereikbaarheid, het aanbod, of de nabijheid van de stad. Onze rector moet zijn public relations dan weer beter verzorgen: van tien studenten kennen twee hem niet. Over ►

► de dienstverlening zijn zo'n tweederde van ons tevreden, hoewel die tevredenheid lichtjes afneemt naarmate de studietijd vordert. *dwars*, uw mooie lijfblad, wordt door maar liefst één derde van alle studenten gelezen. De studentenvertegenwoordigers ten slotte blijken in al te grote onbekendheid te werken.

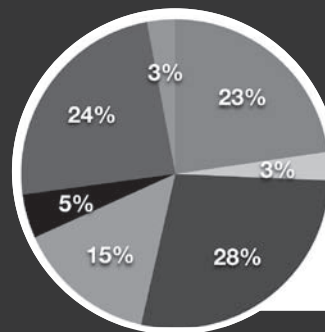
Elke maand doen studenten 1,6 keer aan cultuur en gaan ze 3,5 keer uit. De kotstudenten trekken dat gemiddelde naar boven, terwijl de thuisblijvers dringend onze cultuuragenda mogen raadplegen. In de vrije tijd worden er ook boeken gelezen - veel meer bij de studenten Letteren & Wijsbegeerte (achttien per jaar) dan bij die van andere faculteiten. Als we niet aan het feesten of lezen zijn, dan brengen we onze tijd door in

een vereniging of sportclub (zeventig procent). Wat de werking van de faculteitclubs betreft: bijna de helft van de studenten vindt dat er teveel aandacht gaat naar feestjes. Vrije tijd kost natuurlijk ook geld. We stellen vast dat kotstudenten meer geld uitgeven aan voeding. Thuisblijvers geven dat geld uit aan shoppen.

Politieke opiniepeilingen krijgen we vaak gepresenteerd. De UA-studenten laten toch enkele verrassingen optekenen. Volgens de poll stemt nog geen vijf procent - onder de kiesdrempel dus - op Vlaams Belang. De studenten stemmen over het algemeen linkser dan hun landgenoten. Erg opvallend is dat elke faculteit een duidelijke voorkeurspartij heeft. Voor PSW is dat sp.a; Open VLD doet het goed bij Rechten;

TEW'ers verkiezen CD&V; bij L&W wint ook sp.a en stemt een kwart Groen!. Uiteindelijk komt CD&V (27%) als eindwinnaar uit de bus. De opkomstplicht staat niet ter discussie; Yves Leterme wel. Meer dan de helft ziet in hem geen goed premier. Het idee van een onafhankelijk Vlaanderen leeft niet echt, zeventien procent is pro. Als het van de UA-student afhangt blijven de kerncentrales ook na 2025 bestaan. Iets meer dan de helft wil ze openhouden. Nu de democratie toch aan het woord is, treedt Turkije ook toe tot de EU. Zeven van tien studenten hebben Turkije er graag bij, indien het land voldoet aan de voorwaarden die Europa stelt.

Niet alle ondervraagden hebben reeds het genoeg gehad om het vak Levensbeschouwing te

Wat stemde de UA-student bij de laatste verkiezingen?

- 5% Vlaams Belang / Vlott
- 15% Groen!
- 23% sp.a / Spirit
- 3% Lijst Dedecker
- 3% andere
- 28% CD&V / NV-A
- 24% Open VLD
- 28% CD&V / NV-A

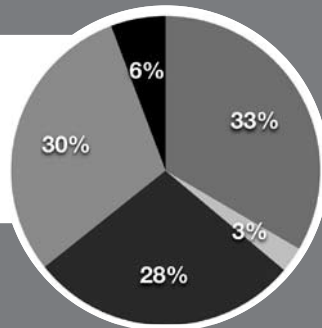
krijgen. Toch wijdde de poll een onderdeel aan dit thema. Wat het geloof betreft is één derde christelijk, zo'n drie procent moslim en volgt vijf procent een andere godsdienst. Bijna dertig procent is atheïst en nog eens zo'n dertig procent agnost. In de faculteit Rechten vinden we het hoogste percentage gelovigen, zo'n 43 procent zegt er christelijk te zijn. Een geheel andere overtuiging betreft het eten van vlees. Eén op tien studenten eet geen vlees. Over minderheden gesproken: vijf procent van de studenten die de poll invulde is holebi. Een merkwaardige vaststelling: dit is minder dan het gemiddelde. In de liefde zit het overigens wel snor. De helft van alle studenten heeft een vaste relatie. De andere helft knuffelt zichzelf. Op de vraag of je een slippertje van jezelf of jouw partner aanvaardbaar vindt, antwoordt 63 procent 'nee'. Opvallend is

dat dubbel zoveel mannen geen probleem hebben met eenmalig overspel. Met enige zekerheid mogen we ons ook opmaken voor een heleboel huwelijken over enkele jaren. Maar liefst zesentachtig procent van de studenten wenst te trouwen. Voor twee derde van die groep mag het huwelijksbootje eerst langs de kerk varen.

Mocht u een heteroseksuele CD&V'er zijn die slechts één maal per maand aan cultuur doet, in een vereniging zit, vlees eet, onze rector kent, wil trouwen, de diensverlening in orde vindt en geen flauw benul heeft van wie zijn studentenvetegenwoordiger is, proficiat dan: u bent de gemiddelde Stads-campusstudent. ■

- 33% christen
- 30% atheïst
- 28% agnost
- 3% moslim
- 6% ander

Onze student en zijn religie

< advertentie >

IN DE SCHOOT GEWORPEN

11 levensverhalen
werden opgetekend
in een boek en
omgezet in een unieke
tentoonstelling

11 VROUWEN IN DE SCHOOT OVER MOEDERSCHAP, GEWORPEN OVER ZICHZELF

Een diploma in overleven? "In de schoot geworpen: 11 vrouwen over zichzelf, over moederschap" vertelt het verhaal van 11 vrouwen met een bijzondere achtergrond en een unieke levensloop, met een eigen kijk op zichzelf en hun omgeving. Dankzij Djuma, een project rond ontmoeting en emancipatie van vzw De Sloep, krijgen vrouwen die anders nooit in beeld komen een stem en een gezicht. Het resultaat is een reeks fascinerende verhalen over moederschap, overleven in België zonder papieren, eenzaamheid, maar bovenal: levenskracht.

Boek bestellen via [e-mail](mailto:info@zij-kant.be) naar info@zij-kant.be of openhuis@desloep.be; door [overschrijving](#) van 12 euro (+ 2 euro verzendingskosten) op het rekeningnummer 877-7968601-64 op naam van zij-kant, m.v.v. 'In de schoot geworpen' **De tentoonstelling is uitleenbaar**, multifunctioneel en eenvoudig te transporteren. Voor informatie en uitleenvoorwaarden: **zij-kant**, de progressieve vrouwenbeweging (tel: 02 552 02 65) - vzw **De Sloep** (tel: 09 234 38 58)

zij-kant

DeSLOEP

STAD GENT

De tentoonstelling is uitleenbaar op werkdagen vóór 18 uur 's ochtends.

Van Atatürk tot de Zwarte Zee

Erdal Balci schrijft Turkse geschiedenis

TEKST: MEHDI KOOCHKI &
JONAS VINCKEN

FOTO'S: JEF LEYSSENS

Hij werd er geboren en sinds 1998 werkt hij er als verslaggever voor het Nederlandse dagblad Trouw: Erdal Balci weet wat er in het hedendaagse Turkije leeft. Deze kennis bundelde hij in 'De kinderen van Attila', een toegankelijk boek over de geschiedenis van het land.

In uw boek vertelt u de geschiedenis van Turkije aan de hand van vier personen en hun verhaal. Wat is het verhaal van Erdal Balci?

ERDAL BALCI Ik ben geboren in de meest oostelijke stad van Turkije, Antakya, aan de grens met Georgië. Dat is het armste deel van het land. Op mijn elfde verhuisden mijn ouders naar Nederland waar ik naar school ging en later Journalistiek studeerde. Ik heb er een paar jaar freelance gewerkt en daarna ben ik teruggegaan naar Turkije als verslaggever voor Trouw.

Had u het moeilijk om het te maken als journalist omwille van uw afkomst?

BALCI Ja, dat was toen een groot probleem. Ik wilde echter al van kindsbeen af journalist worden en ging elke dag naar de bibliotheek om de krant te lezen. Ik droomde ervan ooit een eigen artikel te mogen publiceren. Na mijn studies heb ik niet opgegeven en bleef ik proberen om met goede teksten de krant te halen. Dat is me uiteindelijk ook gelukt.

Het boek dat u geschreven hebt, richt zich voornamelijk op een Europees publiek. U vond dat zo'n boek nodig was om de mensen te informeren?

BALCI Ja, er was vooral nood aan een goed leesbaar boek. Er zijn natuurlijk al ontzettend veel boeken over de Turkse geschiedenis maar die zijn heel theoretisch en opsommend. Ik koos resoluut voor het verhalende.

Het boek begint bij het Ottomaanse Rijk, dat u “de zieke man van Europa” noemt. Wat zijn de belangrijkste redenen voor de teloorgang van dat rijk en de opkomst van het moderne Turkije?

BALCI Het Ottomaanse Rijk was lange tijd erg machtig, maar kende hetzelfde probleem als Italië: het had geen toegang tot de oceaan. Na de ontdekking van Amerika en Indië werden de andere landen snel rijk door de invoer van goud en door de plantages in hun koloniën. Het Ottomaanse Rijk bleef hiervan verstoken. Het kon ook niet concurreren op het vlak van oorlogstechnologie. De islam speelde hier zeker een rol in: veel islamgeleerden vonden technische ontwikkelingen te heidens. De laatste sultans van het Ottomaanse Rijk hadden echter al een hervormingsgolf in gang gezet door scholen te stichten waar Westers onderwijs gegeven werd. Daardoor lag Turkije voor op de andere islamitische landen.

De rode draad in het boek is inderdaad dat de Turkse blik steevast op Europa gericht was. Het boek gaat ongeveer tot 2005. Toen zag het er veel sterker naar uit dat Turkije op middel-

lange termijn zou toetreden. Ligt het dossier intussen niet in de koelkast?

BALCI Ja, dat klopt. Het belangrijkste was echter met de onderhandelingen te beginnen: elk land dat daarmee begon, is uiteindelijk ook toegetreden. Dat is dus echt een mijlpaal en nu willen zowel de Turkse als de Europese leiders niet te snel gaan.

In een recent rapport oordeelde het Europees Parlement dat de hervormingen in Turkije te traag gingen. Onder andere de rol van het leger, dat traditioneel erg sterk staat, wordt erin aangehaald als een bedreiging voor de democratie.

BALCI Dat klopt, daarin schuilt een grote uitdaging voor de politieke

Turkije biedt geen meerwaarde voor de EU.

leiders. Het probleem is dat de legerleiders zich de erfgenamen van Atatürk wanen. Kemal Atatürk gaf het leger de opdracht ook na zijn dood de Turkse seculiere republiek te beschermen. In de praktijk komt die ‘bescherming’ er nu op neer dat de hoge piefen allerlei privileges hebben die ze niet willen afstaan.

In het verleden heeft het leger veel staatsgrepen gepleegd. Enkele maanden geleden was er ook heel wat commotie rond Ayaan Hirsi Ali die zei dat Europa eigenlijk het leger zou moeten steunen. De regerende partij AKP van Erdogan is volgens haar een fundamentalistische moslimpartij.

BALCI Nou, ik vind dat Hirsi Ali onzin uitkraamt. Ze zou eens moeten kijken naar de schade die het leger aangericht heeft telkens het een staatsgreep pleegde. 47 procent van Turkije heeft op de AKP

gestemd: je kan toch niet zeggen dat de helft van de Turkse bevolking uit moslimfundamentalisten bestaat? Vroeger was de AKP ongetwijfeld extremer van standpunten, maar nu niet meer. Volgens mij is er iets unieks gebeurd: het ontstaan van een moslimdemocratie. Kijk naar het beleid van de partij: niet één keer hebben ze geraakt aan de levensvorm van de bevolking, over de sharia reppen ze met geen woord en ze hebben niet geprobeerd alcohol te verbieden – integendeel, de productie van raki is zelfs sterk toegenomen.

De AKP regeert als een conservatieve Europese partij. Ze hebben ook duidelijk toenadering tot Europa gezocht. De grote tegenstanders zijn niet de gelovige moslims, wel de generaals en de nationalisten.

Het nationalisme in Turkije is diepgeworteld. Wil de bevolking überhaupt wel toetreden tot een supranationale structuur als de EU?

BALCI In een dorp aan de Zwarte Zee had de dorpsleider onlangs een project opgestart om de infrastructuur van de streek te verbeteren. Hij was erin geslaagd hier ook Europese subsidies voor te krijgen, maar de dorpelingen hebben dit geweigerd omdat ze niet geloofden dat Europa hen geld zou geven zonder dat er iets achter zat. Er is dus grote scepsis. Het onderwijs zou daar een rol in kunnen spelen, maar doet dat niet.

In de scholen wordt het nationalisme en de verheerlijking van Atatürk in stand gehouden?

BALCI Zelfs in de crèche leert men de kinderen nationalistische liedjes aan. Tot aan de universiteit toe gaan de belangrijkste lessen steeds over Atatürk. Je kan beter communiceren met minder hoogopgeleide Turken omdat zij minder lang blootgestaan hebben aan die hersenspoeling.

Ook artikel 301, dat het beledigen van de Turkse identiteit en ►

“Je kan beter communiceren met minder hoogopgeleide Turken omdat zij minder lang blootgestaan hebben aan die nationalistische hersenspoeling.”

‘DE KINDEREN VAN ATILLA’ IS VERSCHENEN BIJ MEULENHOF.
MET DANK AAN HET ANDERE BOEK.

► **republiek strafbaar stelt, blijft een pijnpunt.**

BALCI Tja, dat artikel is natuurlijk klinkklare nonsens. Ik ben wel optimistisch gestemd: momenteel zit geen enkele schrijver of journalist in de gevangenis omwille van zijn of haar ideeën. In de verkiezings-tijd durfde men niet aan artikel 301 raken, maar nu zal men er wel werk van maken.

In uw boek beschrijft u tevens de Armeense genocide, terwijl u zelf in Istanbul woont. Is dat geen enkel probleem meer?

BALCI Ik ben daarin vrij diplomatisch geweest en niet op de barricades gesprongen zoals sommige andere schrijvers.

Was dat een bewuste keuze?

BALCI Ik voel me niet deskundig genoeg om een overtuigend oordeel te vellen over de Armeense genocide. Sommigen hebben het over 700.000 doden, anderen over anderhalf miljoen Armeniërs die stierven toen het Turkse leger hen in 1915 deporteerde.

Er is het verhaal dat Hitler aan de vooravond van de Endlösung zei: “Wer redet heute noch von der Vernichtung der Armenier?” (“Wie spreekt vandaag nog over de vernietiging van de Armeniërs?”)

BALCI Dat is mogelijk. Er zijn zelfs schrijvers en historici die zeggen dat het idee van de Armeense genocide afkomstig was van Duitse generaals tijdens de Eerste Wereldoorlog.

In 2005 ging de eerste conferentie over de genocide in Turkije zelf door. Was dat een gebaar naar Europa toe, of werkelijk een

poging om de geschiedenis onder ogen te zien?

BALCI De conferentie was het werk van studenten en intellectuelen. Eerst was het verboden, maar na tussenkomst van de EU en de premier is het toch doorgegaan. Je kan prachtige wetten maken en de vrijheid op meningsuiting waarborgen, maar uiteindelijk is het altijd afwachten wat het volk doet. Dat werd pijnlijk duidelijk met de moord op de journalist Hrant Dink begin 2007. Het vergt tijd om het volk te doen wennen.

Is het dan goed dat de onderhandelingen met de EU vertraagd zijn, zodat de hervormingen die de regering ingezet heeft ook daadwerkelijk kunnen doordringen?

BALCI Zeker. Voor Turkije ging het eveneens te snel. Als het de ambitie heeft een Westers land te worden, moet het onder andere openlijk over zijn geschiedenis kunnen praten.

Wie het verleden ontkent, blijft erin gevangen?

BALCI De Armeniërs waren het volk dat tweeduizend jaar lang in Anatolië leefde. Nu zijn ze er niet meer. Turkije moet die zwarte bladzijde in zijn geschiedenis erkennen. De erkenning van de Armeense genocide zou een mijlpaal zijn op weg naar een open maatschappij waarin ook de rol van Atatürk en het leger bespreekbaar zijn. Als je bij het Westen wilt horen, moet je in spiegel kijken.

De Europese grondwet zit ook even in het slop. Volgens velen waren de tegenstemmen niet zozeer tegen de grondwet maar wel tegen de toetreding van Turkije gericht.

BALCI Een meerderheid van de Europeanen is inderdaad tegen de

Turkse toetreding. Een groter deel van het Engelse volk was echter tegen een oorlog met Hitler. Democratie is niet doen wat de meerderheid wil. Grote leiders luisteren zeker naar het volk maar voelen vooral ook aan wat goed is.

Een van de angsten is de botsing tussen de zogenaamde joods-christelijke traditie en de islamitische cultuur. Speelt dit mee of is dit slechts een mystificatie van onderliggende xenofobe motieven?

BALCI Er zijn een paar zaken die de EU bindt: vrijheid van meningsuiting, de vrije markt, een goed functionerende democratie en de mensenrechten. Als je aan die voorwaarden voldoet, verdien je het om erbij te komen. Niemand mag dromen van één homogeen land. Dat is racisme.

De EU wordt steeds groter: dat betekent dat meer en meer landen aan de eisen voldoen. Is dat geen prachtig project?

Wat is de meerwaarde van Turkije voor de EU?

BALCI Turkije biedt geen meerwaarde voor de EU. Nu ja, ieder nieuw lid is dat in de praktijk wel, want de export van de oude landen vergroot er telkens door. Maar wat je ondertussen ziet is dat Turkije een beter land wordt voor zijn inwoners. Daar mag Europa trots op zijn. Het was misschien niet bewust, maar door de EU is Turkije nu een leefbaarder land. ■

Buiten vriest het, maar dat deert niet wanneer je het hartverwarmende nieuws in deze *dwars* leest. Span je gordel aan, want hier zijn weer de korte, gekke stoten van de maand.

Het volgende verhaal lijkt uit het brein te komen van één of andere slechte scenarioschrijver uit Hollywood. Een Thaise bewakingsagent sloop het voorbije jaar door de straten van Bangkok op zoek naar slapende nachtwakers die volgens hem hun loon niet waard

waren. Hij maakte ze wakker en als ze hem daarop begonnen uit te schelden, vermoordde hij hen. De man wordt verdacht van acht moorden en nog eens acht zware verwondingen bij collega-nachtwakers. Als je het mij vraagt: *coming to a theatre near you.*

Een jonge kerel uit het warme Texas kreeg een boete voor het bekijken van porno tijdens het rijden. Hiervoor maakte hij gebruik van zijn draagbare dvd-speler. Wie durft nu nog te beweren dat een man geen twee dingen tegelijk kan?

In West-Europa ligt een landje dat nog

kleiner is dan sommige Australische boerderijen. Toch vinden sommige bewoners het nog groot genoeg om het te splitsen. Onwaarschijnlijk!

Pas op of ik niet! Dit is geen schrijffout, best lezertjes, want in Kentucky heeft een man een ijssalon overvallen met niets minder dan een nietjesmachine. Wees niet bang voor deze kwaadardige kapoen, want hij is reeds opgepakt met de volledige buit van 120 euro. Hij zal zich dus voorlopig geen nieuwe nietjesmachine kunnen aanschaffen.

Inbreken is niet meer wat het geweest is. De McKinnons van de Amerikaanse

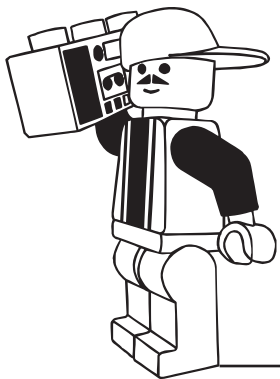
staat Alabama kwamen net thuis na een weekje vakantie toen ze plots een inbreker in hun woning betrapten. Mr. McKinnon greep zijn pistool, richtte het op de inbreker en zei stoer: "*You made a mess, now clean it up.*" Wanneer de arm der wet eindelijk toekwam, kloeg de inbreker dat het schandalig was wat het koppel hem aandeed. De politie lachte de arme man uit en zei dat hij geluk had dat hij niet was doodgeschoten. Eind goed, al goed.

WIM COREYNEN

Alle piraten surfen

Ik download, jij downloadt, wij downloaden

Bij sommige dvd's word je verplicht om naar een kort filmpje te kijken met een ietwat scheve vergelijking tussen het bestellen van privépersonen en het kopiëren van data.

Het internet heeft een groot deel van de traditionele machtsverhoudingen in onze maatschappij verstoord. Misdaden tegen de mens(elijk)heid kunnen niet meer zo makkelijk onder de mat worden geveegd, ieder kan zijn mening snel en vlot verspreiden, en uiteraard worden duizenden mensen in de muziek-, film- en software-industrie de kaas van het brood gegeten door een nieuwe generatie nietsontziende criminelen: de internetpiraten! *dwars*, met een houten been en een papegaai op de schouder, ging op zoek naar antwoorden en vond ze. Uiteraard.

YOU WOULDN'T
STEAL A TELEVISION

Professor doctor Patrick Van Eecke geeft het mastervak 'European Information en Communications Law' aan de Universiteit Antwerpen binnen de faculteit Rechten. Dit behandelt alle mogelijke vragen over legaliteit bij internetgebruik, van de aansprakelijkheid van eBay bij de verkoop van namaakproducten, over de verantwoordelijkheid van *internet service providers* of ISPs (zoals Telenet en Scarlet) bij illegale activiteit, tot elektronisch handtekenen en contracteren.

Voor we in de illegaliteit duiken, moeten we uiteraard eerst de legaliteit onderzoeken, het

auteursrecht. Het basisprincipe van het auteursrecht is simpel: de auteur houdt alle rechten op zijn of haar creatie. Eenzelfde wet geldt bij een boek en een gedicht, muziek of films; voor software is er een aparte wet, maar ook die volgt dit principe. De auteur mag zijn creatie achter slot en grendel steken, maar opdat het publiek van een creatie kan genieten, wordt er een licentie gemaakt. Zo'n licentie verleent een gebruiksrecht aan wie ze koopt en kan veel verschillende bepalingen bevatten; zo zijn de meeste licenties bijvoorbeeld niet exclusief, zodat de gebruiker niet de enige is die het product mag

gebruiken. Bij audiovisueel materiaal staat er in de licentie meestal ook dat er maximum één kopie mag worden gemaakt, bestemd voor privégebruik.

Nu, wij behoren nog tot een generatie die tijden heeft meegemaakt waar het niet mogelijk was om op honderdtachtig seconden een identieke kopie van een dvd te maken. Ik herinner me zelfs vaag een tijd waarin een gemagnetiseerd, plastieken lint de meest voorkomende drager van audiovisueel materiaal was. En elke kopie en zelfs elk gebruik van deze cassettes deed de kwaliteit ervan afnemen. Het was een

andere, primitievere tijd. Mensen die zich deze eeuw nog herinneren noemt Van Eecke *digital immigrants*. Het grootste verschil tussen hen en de zogenaamde *digital natives* is dat die eersten nog een verband zien tussen auteursrecht en eigendomsrecht. Toen wij vroeger boeken, cassettes en ook wel cd's uitleenden, waren we ze immers zelf kwijt tot we ze terugkregen. Vandaag de dag, door de alomtegenwoordigheid van dvd-branders en draagbare harde schijven, is het mogelijk om volledige film- en muziekcollecties tussen de soep en de patatten door te kopiëren, zonder dat de eigenaar

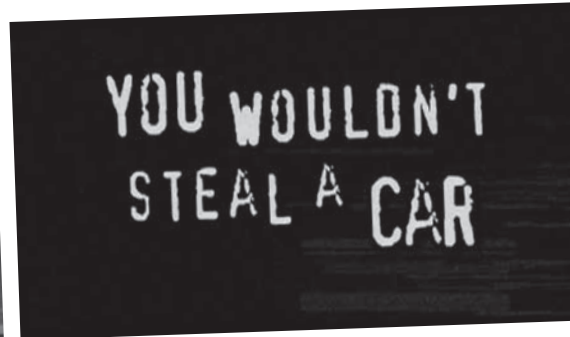
ze kwijt raakt. De licenties, die automatisch verstrekt worden bij een legale aankoop, kan je echter zelden zomaar mee kopiëren – hoewel het niet onmogelijk is dat een licentie een vrije verspreiding en zelfs aanpassingen van het product toelaat. Het beste voorbeeld hiervan zijn de *open source* alternatieven: voor Microsoft Office is er

cinema), ben je eveneens onderworpen aan specifieke licenties. Een voorbeeld: als je naar een film op VT4 kijkt, doe je dit via een licentie met Integan, dat een licentie heeft van VT4, dat op haar beurt weer een licentie heeft van de plaatselijke distributeur van de film, enzovoort tot je bij de producent komt (die een contractuele overeenkomst heeft

Bay.” Op die site kan je, met behulp van ‘torrents’ – een wijd verspreide *peer-to-peer* methode, waarbij je downloadt van anderen en op hetzelfde moment uploadt wat je al gedownload hebt – de film die je gemist hebt toch nog te pakken krijgen. En hoewel beide manieren tot hetzelfde eindproduct leiden, is de laatste methode illegaal, zo blijkt: de

zelfs volledige afleveringen die (legaal) op Amerikaanse sites te vinden zijn. In zo'n geval moet een mens al sterk van geest zijn om toch niet snel een paar afleveringen te downloaden, in plaats van op je honger te blijven zitten.

Wat de toekomst betreft is het uiteraard allemaal onzeker. Er zijn al artiesten die alter-

bijvoorbeeld OpenOffice.org, voor Internet Explorer of Safari is er Mozilla Firefox en voor Microsoft Windows is er de pinguïn van Linux. Deze alternatieven mogen, vanwege de *open source* licentie, meestal gratis door iedereen gebruikt worden en de gebruiker kan zowel OpenOffice.org als Linux aanpassen. Ook voor muziek, films en boeken bestaat er een gelijkaardig type licentie: de *creative commons*.

Maar dit is slechts een kleine minderheid. Via de 'traditionele' media (televisie, radio,

met de makers, hopelijk). In de licentie die je van Integan hebt, staat dat je één enkele kopie voor thuisgebruik mag maken. Met een dvd-speler met ingebouwde harde schijf is dit makkelijk gedaan en kan je de kopie zonder problemen op je computer zetten om de reclame ertussenuit te knippen. Voila, een mooie, reclameloze en bovenal legale film.

Hetzelfde scenario, maar deze keer vergeet je de film op te nemen. “Geen probleem,” denk je dan, “ik surf gewoon naar The Pirate

licentie van Integan laat immers enkel toe om een kopie te maken van de film via de televisie.

De traditionele media hebben daarnaast het probleem dat ze niet even snel zijn als het internet. Er zit makkelijk een half jaar tussen het verschijnen van een televisieserie in Amerika en het uitzenden ervan in België. Maar ondertussen moet je als kijker wel al warm gemaakt worden, dus krijg je weken op voorhand reclame te zien, om nog maar te zwijgen van recensies, clips of

natieven proberen, zonder tussenpersonen (zoals Radiohead, die hun laatste cd rechtstreeks online aanboden tegen letterlijk elke prijs die de consument wou geven). Volgens Van Eecke is het echter wachten tot de *digital natives* zelf de maatschappij leiden, over twintig à dertig jaar, voor we grote evoluties zien. Hoe die evoluties zich zullen manifesteren, met verstrenging of versoepeling van het auteursrecht, weten we pas als het zover is. ■

TEKST: FOLKER DEBUSSCHER
FOTO'S: GEPIRATEERD

Jonathan Coe

JONATHAN COE OVER ZIJN NIEUWE
ROMAN, 'THE RAIN BEFORE IT FALLS'

The Sad Man Behind Blue Eyes

TEKST: ASTRID DE WIT, FOTO'S: SAMUEL DE WILDE

“Mannen begrijp ik niet, mezelf inbegrepen,” verklaart Coe in de loop van ons gesprek. In zijn laatste roman, ‘The Rain Before It Falls’, zijn de hoofdpersonages dan ook allemaal vrouwen. De Britse auteur verwierf naam en faam met onder meer ‘The Rotters’ Club’, door de BBC omgezet in een tv-serie, en ‘What A Carve Up!’, een verschroeiende satire van het Groot-Brittannië onder Margaret Thatcher. In vergelijking met dat oudere werk is ‘The Rain Before It Falls’ opvallend melancholisch. Het lijkt of Coe zijn scherpe pen even heeft opgeborgen, al zijn de *iron ladies* volgens hem de wereld niet uit: “*Blairism* en *Brownism* zijn wat mij betreft precies hetzelfde als *Thatcherism*.”

In de tweede helft van de jaren '80 ontmoette Jonathan Coe een blind meisje op een huwelijksfeest. Het indringende beeld bleef hem twintig jaar lang achtervolgen en zou uiteindelijk leiden tot 'The Rain Before It Falls', waarin de blinde Imogen een centrale rol speelt. Het is namelijk aan Imogen dat de oude ongehuwde Rosamond vlak voor haar overlijden het verhaal wil vertellen van haar intrigerende vriendschap met Imogens grootmoeder, Beatrix. Aan de hand van twintig foto's zoomt Rosamond in op de belangrijkste gebeurtenissen van haar leven – gebeurtenissen die uiteindelijk ook bepalend zullen blijken voor Imogen – en spreekt ze alles in op een reeks cassetten. Na Rosamonds dood worden de bandopnames gevonden door Gill, Rosamonds nichtje. Samen met haar dochters geraakt Gill volledig opgeslorpt door het verhaal dat haar tante uit de doeken doet. Onder Coe's meesterschap ontspint zich een compacte – het boek is verrassend kort – en emotioneel geladen geschiedenis over verlies en spijt en de littekens die de ene generatie kan

nalaten op de volgende. Ondanks zijn vermoeidheid na een avondje uit in Antwerpse cafés, staat Jonathan Coe ons immer vriendelijk en bedachtzaam te woord.

'The Rain Before It Falls' is opgebouwd aan de hand van een reeks foto's die Rosamond met een grote precisie en veel gevoel beschrijft. Was het niet moeilijk om foto's in woorden weer te geven?

JONATHAN COE Dat viel eigenlijk nogal mee. Iedere keer dat ik bij een nieuwe foto aanbelandde, was ik een beetje opgelucht: je hoeft enkel te beschrijven wat je ziet, al moest ik hier en daar terugvallen op encyclopedieën en woordenboeken – ik ben niet het soort mens dat een boom ziet en er meteen een naam op kan kleven. Wat ik wél moeilijk vond, was een vlotte overgang creëren van de beschrijving van een foto naar het verhaal en omgekeerd.

Rosamond is er zich nochtans terdege van bewust dat het heel moeilijk is om foto's in woorden om te zetten. Aan de andere kant stelt ze ook vast dat foto's op zich al een

vertekend beeld van de werkelijkheid geven. Bent u gefascineerd door de troebele verhouding tussen realiteit en weergave?

COE Ik heb inderdaad een haat-liefdeverhouding met woorden: ik ben een schrijver, ze zijn alles wat ik heb, maar tegelijkertijd blijft het een aanhoudende frustratie dat je er met woorden nooit in slaagt om precies te zeggen wat je wilt. Ik niet althans. Ik wijk constant uit naar andere vormen van kunst, in de hoop daarmee iets dichterbij de waarheid te komen. In 'The Rain Before It Falls' ben ik daarvoor bij fotografie terechtgekomen.

In welke zin zouden foto's de werkelijkheid meer benaderen dan woorden?

COE Zelf maak ik geen foto's, op de klassieke vakantiefoto's na. Ik weet dus niet wat het betekent om 'aan de andere kant' te staan, maar in de loop van het schrijven van dit boek heeft de kracht van fotografie me wel bijzonder getroffen. Volgens Rosamond zijn foto's een verknijpte weergave van de werkelijkheid omdat ze slechts één moment belichten. Maar

dat is nu net het unieke van fotografie: de toeschouwer wordt de artiest, de ontwerper. Kijken naar een foto is nooit betekenisloos: automatisch begin je associaties te maken. Je beeldt je in wat er voor en na het nemen van de foto gebeurd is. In die zin is foto's bekijken nooit een passieve bezigheid, in tegenstelling tot kijken naar een video-opname bijvoorbeeld. Thuis hebben we uren tape liggen van toen mijn dochter klein was waar niemand ooit nog naar omkijkt: video geeft je veel te veel realiteit, je geheugen en verbeelding worden volledig uitgeschakeld.

EEN BEETJE OUDER, EEN BEETJE DROEVIGER

Nergens in uw boek is commentaar te bespeuren op politieke wantoestanden – een heel verschil met uw vorige romans.

COE Ik wou schrijven over familierelaties en het is nu eenmaal zo dat wat er gebeurt binnen een familie vaak weinig of niets te maken heeft met de buitenwereld. In 'What A Carve Up!' wou ik laten zien hoe mensen

uit de *lower class* onder Thatcher de dupe waren van de excessen van de *upper class*. Even heb ik overwogen om ook in dit boek de historische context te betrekken: ik heb uitgezocht wie er eerste minister was in de jaren vijftig (*Rosamonds jeugd, waarin het eerste deel van het verhaal zich afspeelt, nvdr.*) en of er toen belangrijke dingen zijn gebeurd. Maar dat idee heb ik snel laten varen. Zeg nu zelf: de oorlog in Irak is van ongelooflijk belang, maar wat is de impact daarvan op de mensen hier? Beïnvloedt het hun verliefdheden, de relatie met hun ouders, met hun kinderen? Ik heb er bewust voor gekozen om 'The Rain Before It Falls' zo *dense* en eenvoudig mogelijk te houden.

Hoort dat bij ouder worden, dat u niet meer op de barricaden springt?

COE (*lacht*) Dat is een interessante, maar ook enigszins alarmerende vraag. Het zou best kunnen dat ik ooit nog teruggrijp naar sociale en politieke thema's. Maar... (*aarzelt*) bij het schrijven van 'What A Carve Up!' ►

putte ik uit twee inspiratiebronnen: woede en humor. Dat zijn twee totaal verschillende dingen. Het is alsof ze tot een ander deel van je persoonlijkheid behoren, maar je kunt ze wel samenbrengen in een toneelstuk of een roman en het resultaat daarvan is satire. Nu ik ouder word, is het alsof woede en humor steeds meer met elkaar vermengd raken tot ze oplossen en overgaan in iets totaal anders. Iets dat ik eigenlijk enkel kan omschrijven als een soort van droefheid. Passief gemaakt door die droefheid, is het niet zo gemakkelijk voor een auteur om satirisch te schrijven. Nu ik erover nadenk, slechts weinig mensen kunnen op latere leeftijd nog geslaagde satires schrijven. De enige uitzondering die me voor de geest springt, is Jonathan Swift: die was toch de zestig nabij toen hij 'Gulliver's Travels' schreef. Dat geeft me alvast een sprankeltje hoop!

Denkt u dan dat Groot-Brittannië er nu slechter aan toe is dan in de jaren '80?

COE Ja, en daar zijn een aantal redenen voor. We hebben nieuwe problemen om ons zorgen over te maken, denk maar aan de opwarming van de aarde, terrorisme, enzovoort. Die problemen waren er natuurlijk al in de jaren '80, maar ze waren veel minder acuut. Wat ik echter nog erger vind, is dat alles waar we ons twintig jaar geleden zo heftig tegen verzet hebben – met name de uitdijende consumenten-

maatschappij – nu blijkbaar door iedereen zonder slag of stoot wordt aanvaard. Vooral mensen uit linkse hoek geloofden in de jaren '80 dat er een alternatief bestond, maar nu maakt niemand nog aanstalten om zo'n alternatief te bieden – niet in Groot-Brittannië, althans. *Blairism* en *Brownism*, als die dingen bestaan, zijn wat mij betreft precies hetzelfde als *Thatcherism*.

Is dat zo?

COE Volgens mij wel. De huidige regering bezit wel een zeker sociaal bewustzijn, wat totaal afwezig was onder Thatcher, maar de enige waarden die in Groot-Brittannië tellen zijn blijkbaar kopen en verkopen. Nogal deprimerend, moet ik zeggen.

VROUWEN EN SCIENCE FICTION

De hoofdpersonages in 'The Rain Before It Falls' zijn allemaal vrouwen en de enkele mannen die ten tonele worden gevoerd, brengen het er eerder belabberd vanaf. Hebt u iets tegen mannen, Mr. Coe?

COE (*lacht*) Nee hoor, ik wou gewoon schrijven over moeders en dochters en dit op een zo geconcentreerd mogelijke manier, dus ik wist van te voren dat mannen geen rol van betekenis zouden spelen. Maar ik zie mijn boeken nooit

los van elkaar – bij het schrijven van 'The Rain Before It Falls' speelden al allerlei ideeën door mijn hoofd die ik gestalte zal geven in mijn volgende roman en het ziet er naar uit dat die volledig uit mannelijke hoofdpersonages zal bestaan.

Maakt het voor u uit of u schrijft over mannen of over vrouwen?

COE Ik vind het veel gemakkelijker over vrouwen te schrijven. Mannen, mezelf inbegrepen, begrijp ik eigenlijk niet. Vrouwen ook niet, maar met mannen is het nog erger gesteld. Als ik een mannelijk personage vorm geef, baseer ik me meestal minstens gedeeltelijk op mezelf. Dat betekent dat ik mezelf van heel dichtbij onder de loep moet nemen, wat niet altijd even gemakkelijk is. Bij het schrijven van dit boek merkte ik dat het een hele opluchting was dat geen enkel personage op mij leek.

'The Rain Before It Falls' is bedoeld als een hommage aan een aantal vrouwelijke modernistische auteurs die nooit de erkenning hebben gekregen die ze volgens u verdienen. In een opiniestuk in The Guardian schrijft u bovendien dat vrouwelijke auteurs vandaag de dag nog steeds niet helemaal ernstig worden genomen.

COE Het verbaast me altijd als mensen beweren dat we in het 'postfeministisch tijdperk' zit-

ten. De rol van het feminisme lijkt me heus nog niet uitgespeeld, ook niet in de literaire wereld, hoewel het de goede richting op gaat. Historisch gezien hebben mannelijke auteurs altijd meer erkenning genoten en dat is nog altijd een beetje zo, ondanks het feit dat de meerderheid van de Britse auteurs nu vrouwelijk is. Kijk naar de genomineerden voor The Booker Prize: dat blijven voornamelijk mannen. De situatie verandert echter snel en de voorkeur voor mannelijke auteurs is steeds minder uitgesproken. Bovendien schrijven veel meer mannen tegenwoordig boeken die als typisch vrouwelijk worden beschouwd en doorgaans veel meer door vrouwen worden gelezen.

Bestaat er zoiets als een vrouwelijke of een mannelijke manier van lezen?

COE Jazeker. Hoe vaak hoor je mannen niet zeggen: "Dat lees ik niet, da's een boek voor vrouwen"? En omgekeerd ook: waarom lezen zo weinig vrouwen *fantasy* of *science fiction*? Ik zou dolgraag weten wat de verklaring daarvoor is. Als het nog niet bestaat, wordt het dringend tijd dat iemand daar eens een goed boek over schrijft!

'The Rain Before it Falls' is ook vertaald in het Nederlands ('De regen voor hij valt') bij Uitgeverij Querido.

Met dank aan Het Andere Boek.

Fluit het financieringsdecreet terug voor het te laat is!

Vanaf 1 januari zullen universiteiten en hogescholen gefinancierd worden op basis van uitgereikte **diploma's** en behaalde **creditbewijzen**. Kansengroepen die moeilijker doorstromen worden financieel minder aantrekkelijk om in te investeren. Bovendien bestaat het gevaar dat er kwistig diploma's uitgedeeld zullen worden.

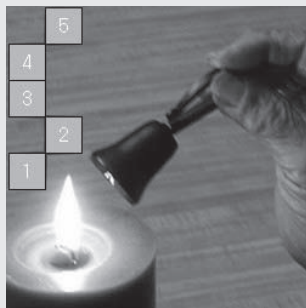
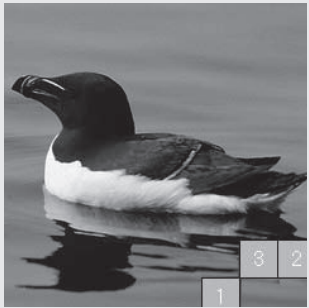
Bijna de helft van het **universiteitsbudget** wordt verdeeld op basis van onderzoeksprestaties, wat de aandacht van de profen voor onderwijs nog zal verslappen. De onderwijs- en onderzoeksparameters zijn bovendien **erg ongunstig voor de humane wetenschappen**. De overheid wil in de toekomst ook maar een handvol **manama's en banaba's** financieren. Voor de rest moet je 5.600 tot 25.000 euro ophoesten! Beurstarief en andere sociale correcties worden afgeschaft. **Het studiegeld verdubbelt** verder voor wie niet snel genoeg afstudeert. Dat is uiteraard een probleem voor trager doorstromende groepen zoals allochtonen, chronisch zieken, studenten met laaggeschoolde ouders ... Of voor studenten die nog een tweede master willen halen. Het **groots aangekondigde aanmoedigingsfonds** voor gelijke kansen wordt met zijn 1% van het totale budget een druppel op een hete plaat. Maar bovenal biedt het plan VDB geen oplossing voor de grootste uitdaging: de structurele onderfinanciering van het hoger onderwijs...

Gelukkig is het nieuwe financieringsdecreet nog niet goedgekeurd. Kom daarom met VVS mee op straat en zorg dat het parlement de minister terugfluit en het plan nog grondig bijstuurt.

AFSPRAAK DONDERDAG 6 DECEMBER OM 13U30 AAN BRUSSEL-NOORD.

leef je uit in de pashokjes van plezier

Elk van de negen afbeeldingen bepaalt een woord. Dit woord past exact in het bijhorende puzzelstukje. Vul dat woord in, maar doe dit volgens de cijfertjes. De puzzelstukjes passen op hun beurt exact in het vierkant rooster. Daarin vormen ze een vraag, en het antwoord daarop is exact wat wij zoeken.

Stuur uw oplossing naar dwars@ua.ac.be. Als het juist is, komt uw naam in een pot terecht. Daaruit trekt een volstrekt onschuldige hand de winnaar. Natuurlijk heeft die winnaar prijs.

Dankzij de inspanningen van de Associatie en de Stad Antwerpen zijn de cultuurcheques weer een feit. *dwars* geeft elke maand een boekje cheques weg, met dank aan het departement Studentgerichte Diensten.

Oplossing dwars 42: Bettina Geysen

Had het juiste antwoord gevonden en wint de felbegeerde cultuurcheques: uitzonderlijk geeft *dwars* de prijs deze maand aan assistierend personeel zodat ze zich weer op hun werk kunnen concentreren: Gie Spaepen, Simonne Dauwe en Stef Robijn mogen samen één boekje cultuurcheques delen. Proficiat!

W	E	L	K	E	N	E
T	M	A	N	A	G	E
R	I	S	N	U	D	E
V	O	O	R	Z	I	T
S	T	E	R	V	A	N
D	E	P	A	R	T	I
J	S	P	I	R	I	T

1. Agenda

DJ 2.

3. ET

Inri 4.

5. Marino Keulen

Trappist 6.

7. Vorst

Witse 8.

9. Zever

snors

met Pervez Musharraf

van de maand

ELKE MAAND LOOFT *DWARS* EEN SNOR UIT AAN PERSONEN DIE ZICH INZETTEN VOOR DE GOEDE ZAAK EN DAAR AL TE WEINIG RESPECT VOOR KRIJGEN. OMDAT *DWARS* ER IS VOOR DAT STEUNTJE IN DE RUG, DAT HART ONDER DE RIEM EN DAT HAAR ONDER DE NEUS. ZOLANG ER MENSEN ZIJN, ZIJN ER POTENTIËLE SNORRENDRAGERS EN UW TROUWE BLAD ZAL DAN OOK NIET RUSTEN VOORDAT IEDER MENS ZIJN *SCHNURRBART* VERDIEND HEEFT. DEZE MAAND GAAT DE SNOR NAAR EEN INTERNATIONAAL TOPPOLITICUS EN EFFICIËNT MULTITASKER: **PERVEZ MUSHARRAF!**

Pervez is de grote roerganger van Pakistan, het land van de nachtwinkelverkopers. Nadat de brave man jarenlang late vogels van rum en sigaretten had voorzien, schopte hij het tot generaal in het Pakistaanse leger. In een dol moment (zat 'De stomme van Portici' er voor iets tussen?) pleegde Pervez een staatsgreep, en zo komt het dat hij nu niet alleen hoofd van het leger, maar ook president is. Bepaalde subversieve elementen in dat grote Pakistan geloven niet dat de schouders van een man zo'n dubbele last kunnen torsen en daagden hun president dan ook voor het Hooggerechtshof. Maar Pervez zou Pervez niet zijn als hij geen slim plan had om dit stevige probleem te omzeilen.

Op 3 november jongstleden verraste Musharraf vriend en vijand door plots de noodtoestand uit te roepen in het anders zo vredige Pakistan. Dit betekent concreet dat de regering de grondwet mag negeren – handig! – en elk potentieel gevaarlijk individu achter slot en grendel mag steken. En zo gebeurde: het corrupte Hooggerechtshof kon al snel zijn boeltje pakken, samen met een rits links tuig en andere herrieschoppers. En toen was

heel Pakistan weer vredig. Héél Pakistan? Nee, één dame bleef hardnekkig tegen de schenen van Pervez schoppen. Benazir Bhutto vond de werkwijze van haar president maar niets en meende dat hij zijn boeltje wel mocht pakken. Omdat een reeks wereldleiders haar standpunt bleek te delen kon Pervez Bhutto moeilijk fatsoenlijk verwijderen. Zo komt het dat het vrouwmens in kwestie haar boodschap als gif kon blijven verspreiden, en Pervez' troon langzaam aan het wankelen kwam.

De afgelopen maand uitte een groot deel van de vrienden van Pakistan immers stevige kritiek op Pervez en zijn beleid. De Verenigde Staten namen het weer maar eens op voor de mensenrechten en aanverwant soft gedoe. Pervez, moe van het gezeur, beloofde dat hij een mildere koers zou gaan varen. Het Hooggerechtshof werd terug ingesteld, zij het dan met rechters die de president wel een toffe peer vonden. Ondertussen mag ook Benazir Bhutto weer vrij door de lanen van Pakistan struinen. Het is nog wachten tot de gevangenen - vol van criticasters - terug leeglopen en het land weer ondergedompeld wordt in crisis. Dan pas zal de wereld weer tevree zijn.

Van *dwars* krijgt Pervez Musharraf een snor omdat hij in deze barre tijden wel wat steun kan gebruiken. Wij houden van mannen met

ballen, die niet vies zijn van harde maatregelen als het er op aan komt een land recht te houden. Jammer genoeg weet Pervez ook wel wat hip is en had hij zich op eigen initiatief al een snor aangemeten. *dwars* zou echter niet dwars zijn als daar niets op gevonden kon worden. ■

JEF LEYSSENS

met dank aan: de pedel

Iedereen kent de pedel. Julien Gillis, de pedel met dagdienst, verschanst zich in de R-blok nabij de Rodestraat. Hij staat samen met twee collega's in voor het lokaalbeheer van de Stascampus. Nadat de faculteitssecretariaten de collegeroosters hebben opgemaakt, wijzen zij lokalen toe. Daarbij wordt rekening gehouden met het aantal studenten en uren les en met de technische snufjes die nodig zijn voor bepaalde colleges. Dit zorgt natuurlijk voor het nodige puzzelwerk. Maar de pedel is multi-inzetbaar. Hij moet niet enkel puzzelen, maar ook vaak de proffen te hulp schieten wanneer de technische apparatuur het laat afweten. Gillis omschrijft de functie van pedel als volgt: "De twee benamingen die al het langst meegaan aan de universiteit zijn 'rector' en 'pedel'. De rector die hield zich bezig met het academische en de pedel, die deed de rest."

TEKST: CHARIS DE CRAENE, FOTO: SAMUEL DE WILDE

